

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 50 >

Helyben na. noz. sorolva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 28

Lönhart Ferencz.

Félévvel ezelőtt Lönhart Ferencz erdélyi püspök tekintettel öregségére és beteges voltára, segédpüspököt (coadjutor) kért magának a pápától és a királytól. Választása Majláth Gusztáv grófra, az Erdély történetében oly nagy szerepet játszott Majláthok utódjára esett. Mindnyájan emlékszünk, hogy ez az egyszerű kérés milyen fontos politikai eseményné nőtte ki magát. Egyik miniszternek majdnem tárczájába került, mert nem akarta — előbbi ígérete szerint — megadatni Majláth grófnak az utódlási jogot.

Akkor senki sem gondolta volna, hogy ilyen hamar rá kerüljön a sor az utódlási jog érvényesítésére. Az új segédpüspök még vissza sem tért a püspöki városba első bérma-utjáról és a megyés püspök már kiterítve fekszik: Lönhart püspök ma délben meghalt.

A gyász, mely halálával Erdélyt érte, visszhangra talál a Királyhágón innen is. Gondos, áldozatkész, jótékony főpap szállt benne sirba. Isten dicsőségére, templomok építésére, a tanügy felvirágoztatására, papjai anyagi jólétének emelésére sokat áldozott az elhunyt főpap, sokat tett a felekezeti béke fentartására is. Méltó, hogy mi is részvételt álljunk ravatala köré s részt vegyünk Erdély gyászában.

Az elhunyt főpásztor végnapjait meg-

könnyítette az a tudat, hogy méltó utód gondjaira hagyja nagy egyházmegyéjének ügyeit. Majláth grófban igazi lánglelkű apostol lép Erdély ősi püspöki székére. Isten dicsőségéért s a hívek üdvéért lángoló buzgalom, életszentség, jámborság, tudomány, alázatosság, erély, hazaszeretet, emberszeretet, jótékonyosság és áldozatkészség jellemzik Erdély ifju főpapját. Ilyen utód megkönnyíti az elválást az elhunyt főpásztortól. Nyujtson ez vigasztalást az erdélyi egyházmegyének.

* * *

Az elhunyt főpap életrajzi adatait a következőkben nyújtjuk olvasóinknak:

Lönhart Ferencz, erdélyi katolikus püspök, szül. Nagyhágon (Hunyad) 1819. okt. 3. A gimnáziumot Kolozsvárt, a bölcseletet Károly-Fehérvárt, a teológiát a bécsi Pázmáneumban végezte. Pappá szentelték 1844. július 28. Első működési helye a püspöki udvarban volt, mint iktató; később (1848) papnöveidai tanár, 1850. püspöki szertartó, 1852. titkár és szentszéki ülnök, 1854. irodaigazgató, 1858. kanoonok, 1862. papai prelat, 1864. kolozsvári plébános, főesperes, egyházi tanfelügyelő, 1865. decz. 8. salamoni c. apát, 1875. nagyprépost, 1878. skardói c. püspök, 1881. jun. 5. gratianopoli felszentelt és erdélyi segédpüspök, 1882. márc. 24. Fogarassy Mihály püspök halála után káptalani helynök, 1882. márc. 30. erdélyi püspök, 1882. nov. 6. val. belső t. tanácsos. Aranymiséjét 1894. július 28. tartotta. L. rövid 15 évi püspöksége alatt számos templomot épített és felszerelt, az erdélyi státus gimnáziumai, elemi iskolái ügyét rendezte, egyes iskoláknak díszes palotákat emelt stb., úgy hogy egyházi, iskolai és jótékonyági c. élokra tett adományai meghaladják a 200.000 frtot.

Szigoru pap, lelkiismeretes püspök volt, a ki irodájába visszavonulva maga intézte egy-

házmegyéjének ügyeit s a ki minden kínálkozó alkalmat megragadott, hogy főpapi teendőit nyilvánosan végezhesse.

A keresetlenségnek, az egyszerűségnek és a visszavonultságnak embere. Kerülte a feltűnést, sem állásával, sem tudományával imponálni nem akart s összes gondjait az egyházmegye adminisztrációjára képezte.

Székesegyházában minden ünnepélyes alkalommal megörvendeztette híveit rokonszenves hangjának sajátos mélységével. Mint egyházi szónok lekötötte a figyelmet s egyszerű, világos előadása mély benyomást tett hallgatóira. Mikor Gyulafehérvárott székfoglalóját tartotta, könnyekre fakasztá hallgatóit, midőn szerény önérzettel utalt arra, hogy Isten nagy kegyelme belőle, a szegény bányász gyermekéből csinált püspököt.

S valóban Lönhart egyházi érdemeinek, hű és kitartó szolgálatainak köszönhető emelkedését. Haynald végtelenül szerette a munkás papot s előbb titkárává, később irodaigazgatójává tette. Fogarassy püspöksége alatt lett nagyprépost, a kinek halála után helyét is örökölte.

Erdélyben a katolikus hitélet önkormányzati alapokon nyugszik. A katolikus hívők osztálya is részt vesz az egyház mindazon ügyeinek kezelésében, melyek jogi természetűknél fogva velük megoszthatók.

Ezen önkormányzati testület Erdélyben a katolikus status, melynek elnöke, mindig az erdélyi püspök.

Lönhart egész életét e status érdekeinek szentelésé s tapintatosabb, ügyesebb elnököt, nála nem képzelhetünk. Fényes példával igazolta ezt csak a közel múltban.

Valaki megtámadta Ugron Gábort, hogy beszédei az egyház szellemével össze nem egyeztethetők, ezért a status gyűlésen helye nem lehet. Ugron ismert ékesszólással védelmezte álláspontját s már-már kitörni készült a vihar Ugron javára. Lönhart tapintatos eljárása tudta csak elsimitani a dolgot. A püspök érelyesen kiemelte, hogy az egyházban nem fojt-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

A mi életünk*

Írta: MÁNDOKY SÁNDOR.

Sólyomkeő, 1895. szeptember 20-án.

Kedves Malvine!

Váravárat becses válaszát megkaptam s lelkemből örvendek, hogy augusztusi levelem is a legjobb egészségben találta magát.

Hála az Úrnak, szegény magamról se mondhatok egyebet.

Hiába csak ez a mostani gondtalan, nyugodalmatlan élet, mely szinte teljes téltenségre kárhoztat, aztán a hegység tündő tágitó, ozon-dus, hűvös levegője, a rengeteg bükkösök, a pompás fenyvesek és buja erdei kaszálók balzsamos lehellete, a folytonos szabadban való mozgás, a kristálytiszt, jéghideg forrásvíz, a kitűnő táplálkozás, szóval minden, de minden elősegíti azt, hogy az ember teljesen jól érezze magát. Hígyje el, megcsodálna ha meglátna, annyira meghíztam.

Ami pedig a lelkem illeti: nos annak a sebeit is szép csendesen gyógyítgatja az orvosok-orvosa az idő s az a kedves családi és baráti kör, melyben most élek, az is karöltve igyekezik feledtetni velem az elvesztett és annyira megsiratott világot s a száműzetés keserűségét.

* Mutatvány a szerzőnek ma megjelent »Havas le-
velek« című művéből.

Hogy áldja meg őket érte az Isten!

Még megérem, hogy a Pista jóslata beteljesedik és én legalább a körülményekhez képest, még boldognak és megelégedettnek fogom magam érezni börtönomban, hová hónapokkal ezelőtt — maga jól tudja — csak egy nagyon beteg szívet s kétségbeesett lelket hoztam magammal.

Engedje az ég, hogy úgy legyen.

Ki se mondhatom, mennyire jól esik nekem a maga résztvevő érdeklődése, melylyel a társadalom szegény száműzöttjeinek élete iránt viseltetik. Ismerni s tudni kívánja, hogy hát tulajdonképp mivel is ültük mi itt agyon egyhangu életünk unalmas napjait?! Nos hát elmondom magának

Azt tartja egy régi közmondás, hogy mindent meg lehet szokni, még a verést is.

Eszerint, ha már egyszer az Isten avval vert meg minket, hogy halandó életünk egy részét ebben a Biharországi Szibériában tenger-sűk át: tőlünk telhetőleg igyekezzünk helyzetünket reánk nézve annyira, a mennyire elviselhetővé tenni. Mert ahogy a test megkívánja a pihenést, épp úgy a lélek is a maga szórakozását.

A városi embernek jóformán fogalma sincs ami élvezetekben szegény helyzetünk nyomorúságos voltáról. Maguknak ott a színház, a hangversenyek, az estélyek, a szórakoztató látványosságok és egyéb művelzetek száz és száz faja; amíg nekünk legfeljebb csak az életünk egy nagy tragicomédia.

Mig maguk előtt a társadalom az élvezet-

tek egész kincsesházát megnyitja és mint az ő becézgetett gyermekei, folyton dusskalkodhatnak szórakoztató gyönyöreiben; — persze aztán kivétel nélkül egyiket a másik után, amily könnyen kapják, épp oly hamar megis unják és mindig újabb és újabb után só hajtoznak! — addig nekünk a mostoha fiaknak vajmi ritkán és akkor is; alig juttat kincseiből csak egy morzsácskát is; pedig hígyje el, mi tudnók azokat igazán megbecsülni, sőt bizony még értékükön felül is méltányolni.

Látja, kedves Malvine, maguk a ? hegedűt, ha nem cremonai s ha nem egy Saraste, Thomson, vagy Hubai kezeiben van, akkor jóformán mire sem becsülik és unatkoznak a czinczolás feltt; mig minket még az öreg Laci cigán is elgyönyörködtet az ő szerény művészetével, ha kopaszodó vonóját keresztbe teszi az ő ötött-kopott szerszámján, mely bizonyára sohasem látta Itália dallamos földjét s melynek egyik hurja tényleg spárgának születt. Pedig hát ami halló idegeink is, csak tudnak különbséget tenni az igazi művészet, meg a csepürágás között.

Ugyan mondja meg nekem kedves Malvine, mivel üthették volna agyon azokat a végtelen unalmas téli délutánokat, estéket, melyeken odakint tombolt a hóvihar s már négy órakor világot kellett gyújtani a szobákban?

Mindig nem olvashat az ember, mert meggyöngyülnek a szemei; paszulyra sem kártyázhatik folyton, mert avval csak az andungját rontja; pletykázni sem lehet örökké, mert itt

ják el a vélemények szabadságát, de megkövetelik az engedelmességet. Senkit sem lát a gyűlésben olyant, a kinek kétségbe lehetne vonni katholicizmusát.

Ily alkalommal a status a püspök vendége szokott lenni s a tatus ebédeknek egész Erdélyben hire van.

A politikába nem avatkozott, de papjainak meggyőződését sem korlátozta.

Jó szívét és adakozásait az erdélyi lapok eléggé ismertetik. Nincs olyan hét, hogy szegény egyház megyéjének, egyházi iskolai vagy közmívelődési ügyét adakozásaival elő ne mozdítaná. Midőn egyik status gyűlésen szóba hozták, hogy Mikházán, — az egykori püspöki székhelyen — restituálni kellene a régi iskolát, a püspök így válaszolt:

— Köszönöm a figyelmeztetést, magam fogom ott felállítani az iskolát, s csak akkor fordulnék ez ügyben a status segélyéhez, ha az én anyagi erőm nem engedné.

Mint ember renkívül szeretetreméltó és igénytelen volt. Gyulafehérvárott annyira népszerű volt, hogy még a zsidó asszonyok is lesték az utcán, hogy neki kezet csókolhassanak. Más vallásukat kitüntető szivességgel halmozott el, de sohasem esett abba a megszokott másik tuzásba, hogy ezt saját hivei rovására tette volna.

Püspöki kuriája, régi patriarchalis módon nézett ki. A tyukok, a kacsák s az apró majorság százával tanyázott a rezidencia udvarán. Ez a püspököt egyáltalán nem zavarta! Ha bérnakörutján valamelyik papjához beszélt, először is az udvaron tekintett szét. Szerette ha papja nemcsak jó lelkipásztor, hanem ha egyuttal jó gazda is volt.

Életmódját jellemzi az, hogy haragudott ha ilyenkor a pap nagy ebédet adott. Beszéli róla, hogy egy alkalommal egy uépszerű falusi papjához ment bérálni, a kit vidám jókedvű embernek ismertek az egész vidéken. A püspöki fogadtatás szertartásához tartozik, hogy az egyházi hódolat jeléül átnyújtja ilyenkor a plebános a templom kulcsát.

Mikor elérkezett e pillanat, a pap nagy zavarba jött, mert elfeledte kihozni a kulcsokat. kiabálni kezd a kulcsok után, s a gazdasszony lélekszakadva hozza a pinczokulcsokat, mert a plebános ur még soha életében más kulcsot nem kért tőle.

A nyarat rendszeren piskii nyaralójában, töltötte a hol 60.000 forintot építetttemplomot és alapított plebániát.

Mit tegyünk ?

(H. H.) Ma, az aratási munkálatok küszöbén, illő dolog és kötelességszerű, hogy mezőgazdaságunk válsága felett elmélkedjünk. Mert beteg, nagyon beteg mezőgazdaságunk!

Elismeri ezt gróf Tisza Istvántól a leglelkesebb agráriusig, a legelső nagybirtokostól az utolsó törpe birtokosig, sőt hallgatagon talán a legorthodoxabb merkantilista is.

Nem heveny, hanem idült bajok sorvasztják szervezetének minden egyes részzeit, már-már végpusztulással fenyegetvén azt a hatalmas fát, melynek árnyékában századok óta fejlődött a közjólét, az ipar, kereskedelem stb.

Nem csoda tehát, ha valamennyien aggódva kérdezzük: hol a baj s mit tegyünk ?

Nincs jótanácsban sem hiány.

A merkantilisták a túltermelésben találják a baj egyedüli forrását s evvel szemben tanácsolják, hogy termeljen a gazda még többet s gazdálkodjon még intensivebben.

Hallgattunk is a jó szóra s husz év óta folyton csak evvel biztattuk egymást. Hogy milyen eredménnyel, azt mutatják a mai sanyarú állapotok.

Ujabbán Tisza István gróf szintén a túltermelést tartja a baj egyedüli okának s ez ellen az agrárvámokat sürgeti Ausztriával közösen.

Mi is hivei vagyunk az agrárvámoknak, de evvel koránsem tartjuk kimerítve azon eszközöket, melyekkel a mezőgazda bajain segíthetnénk, annál is inkább, mivel ezen védvámok Ausztriával csakis a fontosabb kereskedelmi szerződések lejáratá után 1903-ban, azaz hat év múlva jöhetnek (!) létre. Ez pedig nagy idő haldokló mezőgazdaságunknak!

Bár mennyire is őszinte agráriusnak látszik Tisza István gróf, mégis azt hisszük, hogy elhomályosította látóképességét az aranyborjú fénye, ha egyedül az agrár-

védvámokkal vél segíteni a mezőgazda kétségbeejtő baján.

Az agrárvédvámokhoz kérünk egyebet is!

Reformálja kormányunk a tőzsdét. Küszöbölje ki a differenciális üzleteket s a határidőre való vétel vagy eladást csakis effektív árukban engedje meg.

Fektesse adórendszerünket igazságosabb alapra, főleg szállítsa alább a földadót s evvel szemben adóztassa meg a börtét.

Teremtsen annak idején jobb kereskedelmi szerződéseket.

Neheztse meg egyes a mezőgazdaság érdekeit súlyosan sértő kartellek létesülhetését.

Szervezze a mezőgazda személyi hitelét.

Segitse elő a hitel-, fogyasztási- és értékesítési szövetkezetek létesülhetését stb.

Szóval jöjjön végre tudatára annak, hogy első sorban földmivelő nép vagyunk.

Nem vagyunk ellenségei sem az iparnak, sem a kereskedelemnek, de követeljük, hogy kormányunk, eddigi rendszerén változtatva, ne becézgesse sem az ipart, sem a kereskedelmet a mezőgazdaság rovására, mivel emez képezi alapfeltételét amazoknak: virágzó mezőgazdaság nélkül amazok is csak törpe csemeték maradhatnak.

Előbb tehát állítsuk lábra teljes erőnkkel, minden lehető eszközzel beteg mezőgazdaságunkat!

Belefult a fürdővizbe.

— Halálos álom. —

Borzasztó szerencsétlenség történt szombat éjjel a Nagyvárad mellett fekvő Félix fürdőben O r m o s Gyula, egy nagybajomi 17 éves parasztleány, elaludt a fürdőkádban s belefult a forró vízbe, úgy hogy reggel csak holttestét találta meg a fürdőszolga.

A halálos szerencsétlenségről tudósítónk a következőket írja:

Ósrégi rossz szokása a Püspök és Félix

nincs is miről s az az unos-untalan való kézimunka, az meg éppen senkit sem szórakoztathat. No meg az izmok is csak megkövetelik a szükséges mozgást, másképp ellustulnak, elpetyhüdnek. És ugyan van-e mozgás a világon, mely rövid idő alatt úgy megriszálja az ember minden porczikáját, mint a táncz? És én nem tudom, más is úgy van-e vele; de én, ha amugy istenigazában kitánczoltam magam, másnap mintha csak újra születtem volna, olyan könnyű, olyan fürge vagyok.

Persze, hogy mikor elpusztult a hó s felszikkadt a locs-pocs és a szép május nekünk is meghozta a várva-várt kikelet aranyugáros napjait és végre kiszabadulva keserves szobafogságunkból, kényünkre, kedvünkre mozoghatunk a szabadban s elgyönyörködhetünk a tavaszi nap ébresztő csókjaitól új életre támadt természet bűbajos csodáiban; akkor már hozzánk is ritkábban fordult be ez a szandaliás, dévaj istennő!

Nagyon jól emlékezem, május tizennegyedikén nyitottuk meg hosszú sorozatát a mi kedves és felejthetetlen kirándulásainknak. Az a szombat olyan quasi ünnepnapja volt a házunknak: ugyanis a kis Mariska mint magántanuló, azon a délelőttön tette le a Laczi elnöklete alatt összeült bizottság előtt osztályvizsgálatát.

Az ünnepélyes hangulatu és a nap hőseire mondott tőzstokkal fűszerezett lucullusi ebéd alatt, tekintettel a gyönyörű szép enyhe időre — határozatba ment, hogy délután kirándulunk a zöldbe. Mig mi megfeketéztünk,

addig a hölgyek toilletet váltottak és aztán megindult a szépszámu familia, akár egy hadsereg.

Legelől mint vörpostok a kutyáink szaguidanak. Vezér, egy hatalmas kopó commandirozza az egész falkát, nyomában csatárlánczot alkotva s az egész terepet keresztül-kasul szimatolva rohog a Laudon, a Bianca, a Mocskos. Dudás, Slepp, Frack, Didó, Jess, Miss, Trenck, Flock, Bill, Werweis és leghátul három lábón az öreg Fidi sántikál. Képzheti ezt az igazi sáska hadat, melyben a kopótól a patkányfogó rattlerig, majd minden kuvasz branche képviselve van.

Aztán jövünk mi a fiatalok, a gyalogosított könnyű lovasság, — az eperjesi Anna, Erzsike, Annuska, Mariska, Józsi, Laczi, meg én; tisztes távolban mögöttünk a derék sereg, aschwere Cavallerie, Ó nagysága, László, Józsi meg az öreg Wladár és a kis Erzsók; leghátul Mara szolgáló, a mozgósított élelmiszertár, a dusan megrakott nagy fűleskosárral.

Utunk a kis Bisztra patak regényes, keskeny völgyén viszen keresztül.

Ah! Mennyivel szebb ez most, mint mikor én legelőször megláttam. Akkor még a zordon Tél-apó uralgott itt mindenütt. Hó és jég borította az egész vidéket és néma, siri csend honolt a téli álomba merült, nyugvó táj felett. A lombjaiktól megfosztott zuzmarás fák és bokrok, mint nagyszakálu agastyánok révedeztek a fenékgig befagyott vizek partjain s a hólepte hegyoldalokon.

A dermesztő fagytól meg-megroppanó ga-

lyak között olykor-olykor egy-egy élelmét kereső kis czinke pittyent meg, vagy fent a szürke, ködös levegőben egy-egy préda után lesekedő holló károgtatja el magát. Azontul semmi nesz; a csend, a nyugalom, a halál birodalma ez. Nem! nem, csak volt. Most már a tavasz bűbajos királynője uralkodik itt és áldásos nyomában új élet kél megint. Tündérszolgái viruló lombokból készítették el mennyegzős sátorát, melyben ifju szerelmesével, a ragyogó napsugárral majd nászát üli meg. A jégpánczélfától megszabadított vigan csevegő, kanyaró patak-tól megszakgatott rétecskék buja, bársonyos páncsiját ezer és ezer virággal hintették be a lát-hatatlan kezek: olyan az most, mint egy drága gyöngyökkel kihimzett nagy-nagy zöld lepel. A kicsinyke hóvirág, a gólyahir, sárga kikirics a bolyhos kökörcsin, a pongyola pitypang, a szende margitka, a kaczkias szironták és a kankalin egész bokréttákat alkotva diszeleg. A völgy ölen elterülő ingovány keskeny víztükrét hinár és béka lencse szőtte be s a szegelyét képező apró csaté, dardás pimpó és törpe nád felett a magasan kiemelkedő vízi liliumok bölintgatnak virágfejeikkel. A hegyoldal galagonya bokrai alatt már fakad a kis ibolya; de mi hasztalan várjuk az ő kedves virágainak születését, mert nálunk nincsen illata. A merészen kiugró sziklapárkányon hatalmas szederinda kuszik felfelé s fehér virágai mosolyogva néznek le a szikla lábánál zöldelő páfrány család törpe gyermekeire. A semlyékes helyeket a nefelejts foglalta el s apró kék szemecskéivel kedvesen intget felénk. A verőfényes lég telve virágalattal,

fürdőt évenként ezer számra felkereső parasztnépnek, kik különösen az Alföldről, Békés és Biharmegye nyugoti széléről jönnek a csodáshatású melegvizben gyógyulást találni, hogy reggel 6 órakor beletűnek a melegvizbe s sokszor csak a késő esti órákban jönnek ki ismét. Ott ebédelnek, vacsorálnak a fürdőkádban, mert azt hiszik, hogy a csusz annál hamarabb elmulik, mentől tovább maradnak a vízben. Ennek az ostoba szokásnak megtörésén hiába fáradoznak a fürdő orvosok, az egyszerű parasztemberekkel nem lehet megértetni, hogy ez a tulságos fürdőzés nemcsak, hogy nem használ, de sőt ellenkezőleg még jobban elgyengíti a testet. Nem hallgatnak ők a doktorra, azt mondják, hogy jobban tudják ők azt, így csinálták már ezt az ő nagyapáik is.

Most végre hogy egy halottja lett ennek a ferde nézetnek, hihetőleg észre tér a fürdőző nép s okkal móddal fogja használni a fürdőzést. A borzasztó szerencsétlenség a következő kép történt. Mintegy 10 napja időzik a Félix fürdőben Ormos Gyula nagybajomi fiatal parasztleány, ki csuzos bántalmi ellen az ártézi fürdő nagyhatású vízében keresett gyógyulást. Ormosnak nagy fájdalmai voltak s mindig arról panaszkodott, hogy csak akkor érzi jól magát, ha forró vízben fürdik. A nagy forróság ugyanis felülmulta a csuz által előidézett fájdalmakat s a szerencsétlen beteg azt hitte, hogy a csuz szűnik, pedig nem úgy volt. A nagy hő csak eltompította fájdalmát. Ormos, hogy baja csillapodjék néha reggeltől estig bent ült a közös fürdő forró vízében s késő este is csak sok nőgatásra hagyta el a medencét s tért feküdni. Mint szegény ember ingyenes fürdőjegyet s szobát kapott. A köpölyöző medence közelében egy szobája volt M a g y a r Balázs és W e i s z Ábrahám zsákai emberekkel.

Pénteken újra heves fájdalmak gyötörték a beteg leányt, ki már kora reggel beült a kádba s egész éjjel 11 óráig ott maradt. K e r t é s z János fürdő szolga ekkor figyelmeztette a már teljesen egyedül lévő embert, hogy hagyja el a kádat s menjen aludni, egyúttal megparancsolta S z o n y a Tódor jegyszédőnek, hogy addig ne menjen el, míg Ormos is aludni nem tér.

Sok nőgatás után Ormos végre feküdni ment. A fürdőszolga ekkor kibocsátotta a medencéből a vizet s mint mindennap új forró vizet bocsátott a kádba s ezután ő is pihenni ment.

Ormos lefeküdt, de heves fájdalmai újra elővették, úgy hogy ezektől megszabadulandó minden tilalom dacára visszalopózott a fürdőkádba, hogy az éjjelt a vízben töltsse. Hogy ezután mi történt, senki sem tudja. Reggel 6 órakor a fürdős legény bement, hogy a fürdőt átadja újra a használatra, midőn elborzadva vette észre, hogy a kád visszinén egy hulla uszkál.

Azonnal kihuzta a holttestet s az erősen felpuffadt szederjes hullában Ormos Gyulát ismerte fel.

Két eset forog fenn. A szerencsétlen ember vagy úgy fulladt be a vízbe, hogy a frissen kieresztett nagy hőfoku vízbe belépvén elszédült s nem volt ereje többé kimenni, vagy pedig, hogy a vízben annyira elbágyadt, hogy elszundikált s álmos fővel a víz alá merült, úgy hogy mire eszmélete visszatérni kezdett, már nem volt képes felbukkani a felszínre s ott fulladt.

Dr. K a z a y Kálmán fürdőorvos azonnal a pecze-szentmártoni hullaházba szállította a holttestet, honnét tegnap délután temették el a pecze-szentmártoni temetőbe.

Dr. Miskolczy Ferenc központi főszolgabíró elrendelte, hogy ezentúl a fürdők éjjel zárva legyenek s a beteget csak addig engedjék a fürdő medencékben időzni, mint a mennyi időre azt az orvos elrendelte. A vizsgálatot egyébként megindították, de kitűnt, hogy mulasztás senkit sem terhel s hogy Ormos önmaga volt okozója a halálos balesetnek.

A vízbefulladt legény halála nagy feltűnést és riadalmat keltett a vendégek közt s vasárnap óta a legszigorubb óvintézkedések vannak fogantatva véve, hogy az okatlan hosszú, fürdőzés ezentúl lehetetlenné váljék, de a népet most már erőszakkal sem lehetne sokáig a kádban való maradásra bírni.

bogárzümögéssel s ezer madár dalától visszhangzik a berek. A csiz, a kenderike, a pinta, a veresbég, a sármány, a zöldike egész csapatokban ugrál, csicsereg, énekel a lombok között; az erdőszélről egy-egy rigó füttyenget nekik, odább meg a zöld küllő kiabál. A Peres fiatal nyírjesében megszólal a kakuk; megis kérdezzük tőle rögtön, hogy meddig élünk még? Bohó madár, hej! ha igazat mondanál! A bükös mélyéből kihallik a vadgalamb bugása, vadászó sas vijogása, holló káromgása. A bokrok alatt a hegység csalóánya, a magános veréb hallatja bánatos dalát; a napsugáros mezők felett a kis pacsirta énekel.

Mindentűt pezsgő, eleven élet és minden úgy örül az életnek. S az a harmatseppben fürdő parányi fűszál, az a napsugárban ringó aranyerdő, zöldelő mező, illatozó virág, zümögő bogárka s daloló madársereg millió és millió ajkon bár, de egy szívet, egy lélekkel s öntudatlan közös akarattal örvendezve dicsőítik azt a végtelen nagy szeretetet, ki nekik életet, életet adott s ki nem feledkezik meg még legkisebb teremtményéről sem, mert mindenható, mert örökké volt, van és leszem! — Oh! Én édes Istenem, hát hogyan borulna le végtelen Fölséged előtt az eszes ember!

Elbucszva a csevegő Bisztrától, egy meredek sziklaösvényen felkapaszkodunk a Peresbe.

Hát uramfia a fiatal nyírjesnek, meg a régi irtásnak a földje szinte fehér a rengeteg epervirágtól. Előre is örvendezünk ama pompás számócsa szüretnek, melyeket majd itt

rendezünk mi annak idején. Az lesz ám csak az irigylésre méltó, fejedelmi élvezet.

Egyszerre csak Annuska elküldte magát: Nini gyöngyvirág!

Nem hiába, hogy szemesé a világ, de mire mi csak megis pillanthattuk volna, akkora már ott illatozott a kezében egy parányi csokra a legszebb, a legkedvesebb májusi virágnak. No persze volt kunyorálás, de bizony nem kapunk mi abból egy szálaszkát sem, mert azok a csodás illatu, hófehér harangoeskák a drága mamuka kebelén hervadtak el. A nagy asszonytól pedig egyikünk sem irigyelte.

Lassan-lassan a nyírjesen is átmegyünk és elhaladva a hármaspataki temető mellett a régi vágásnak vesszük az utunkat. A határfáról tudjuk meg, hogy most már Szilágymegye területén, tehát külföldön járunk. Jó háromnegyed órai mendegelés után elérjük a hármaspataki regálebérő, Kaufmany Benzinek a portáját.

Benci szomszéd portája szörnyen alkalmas egy megállóhely. Van itt ugyanis a hosszú tornáczos házzal szemben közvetlen a szalárdó alatt egy nagy-nagy gödör, ennek a gödörnek a kellős közepén egy forrás buzog fel, kristálytisza, jég hideg vizű kutaeskát alkotva, e kutaeska körül mint valami amphitheatumba, lépcsőzetesen emelkedik a puha pázsittal dusan kipárnázott partoldal. Ennél kedvesebb, por és szélmentes s kényelmesebb rejtekhely nem is képzelhető. Ide vonul le az egész familia.

Mig mi a mozgósított élelmiszertárt sze-

Előfizetési felhívás.

Az új félév kezdetével tisztelettel felkérjük azon előfizetőinket, kiknek előfizetési díja e hó végével lejár, hogy az előfizetést lehetőleg mielőbb megújítani sziveskedjenek.

Lapunk programja ismeretes olvasóink előtt. Célünk egy minden tekintetben modern színvonalon álló napi lapot adni. Értesüléseink gyorsak, kimerítőek pontosak és megbízhatók.

A „Tiszántul“ kath. szellemben politikai pártoktól függetlenül van szerkesztve, s a szerkesztőség napról-napra csak arra törekszik, hogy mivel jobb és tökéletesebb lapot adjon az olvasók kezébe.

Fővárosi tudósítónk minden érdekesebb esetről azonnal táviratilag értesít s így nem ritkán a kiválóan fontos eseményeket külön kiadásban adjuk tudtára a közönségnek.

Országgyűlési tudósításunk kivonatban leghűbb képét adja a parlamenti üléseknek s e tekintetben kerek fél nappal előzzük meg a budapesti lapokat, melyek Nagyváradra csak az esti órákban érkeznek.

Hirrovatunk élénk és változatos. A kath. mozgalmakat az egész országban figyelemmel kísérjük. Különös gondot szentelünk a közigazdaság, ipar, a megyei, városi és társadalmi élet igazi érdekeinek.

Kiváló gonddal ápoljuk a jó irányu szépirodalmat. Eredeti tárczáink előkelő színvonalon állanak. Magyaros fordításban mutatjuk be a külföldi irodalom legjelesebb termékeit.

E mellett lapunk a legolcsóbb politikai napi lap. Az előfizetési árak a régié, amelyek lapunk homlokán olvashatók.

reljük le és kényelmesen elhelyezkedünk a gyepszőnyeggel borított természetes kereveteiken, addig már Laczi nagy titokban behangosított egypár üveg sört a kutaeskába.

Nem telik bele öt perc, oszt' olyan hideg lesz az ott, mint a jég. És milyen jól fog esni az egész tisztos compániának egy-két pohár hűsítő árpalé.

Ugy lett az, mint mondtam és nagy dicséret szállott vala miatta az én kedves Laczi czimborám bölcsen gondolkodó fejére. Persze, hogy mikor az első transportnak már a vége felé jártunk, akkor aztán egész nyíltan lett még egy pár üvegecskével a mi kedves hűtőszekrényünkben elhelyezve.

Csak hogy amiként nincs oly tartós szívöröm, melynek tiszta derűjét olykor-olykor el ne borítaná a bánat sötét fellege, éppen úgy és plane itt minálunk a hegyek között — alig képzelhető tavaszi kirándulás egy-egy hirtelen kerekedett záporosó okozta ribilló nélkül.

A leggyönyörűbb idő van; egyszerre csak a napsugáros mennyboltozat alján feltűnik egy hitvány felhőcske. Biz Isten akkora az egész mint egy jóra való tót kalap. Reá se hederít, nem hogy tartana tőle az ember. Igen ám, de az a felhő mindig nagyobb és nagyobb lesz s mintha bőszült sárkányok ragadnák szárnyakon, oly sebesen közeledik. Sűrű sötét gomolygó tömege már elborította az égbolt felét. Homályba vész a nap sugara, elnémul a kis madárka, az erdői fái közt éles szél sivit s nyomában nagyot dörren az ég. Azután mintha Jupiter pluvius gyermekei gyémánt mogyorók-

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Június 30. Év végi alapvizsgálatok a jog-
Julius 1. A városi közigazgatási bizottság ülése d. u.
3 órakor.

Julius 3. Galamblovászat a Sporttéren.

Julius 4. A polgári takarékpénztár rendkívüli köz-
gyűlése d. e. 11 órakor.

Julius 4. A »Szigligeti társaság« felolvasása De-
recskén.

Julius 5. A megyei közigazgatási bizottság ülése d.
e. 10 órakor.

* **Szent-László napja.** A város és a püs-
pökség alapítójának ünnepén nem éppen nagy
számu közönség gyűlt a székesegyházba. Az
ünnepélyes nagy misét Schlauch bibornok
végezte teljes assistenciával, evangélium után
pedig dr. Karácsonyi János remek predi-
kációt tartott Szt-László erényeiről. A meg-
erősített ének- és zenekar gyönyörű darabokat
adott elő, különösen szép volt a régi magyar
ének Szent Lászlóról. Nem hallgathatjuk el,
hogy sokaknak feltűnt a magistratus teljes tá-
volléte a város alapítójának ünnepén, a mely
együttal a városnak fogadalmi ünnepe. A haza
és a közelet szép erények, de sajnos, kivesz-
ben vannak.

Délután nagy népünnepély volt a Szent
László fürdőben, hová igen sokan rándultak ki.
Katonazene, tűzijáték, fáklyásmenet fejezte be a
népünnepélyt.

* **Autonomiai választó polgárok össze-
írása.** Pecze-Szöllősen vasárnap délután tar-
totta az ötös bizottság Vidovich György
cz. kanonok esp. plebános vezetése alatt gyű-
lését Pecze-Szöllősen a pleb. hivatal helyisé-
gében, — a mikor is a választó polgárok össze-
írását határozták el.

Ezt követelőleg az ötös bizottság az egész
községet feljárva a kath. választópolgárokat
összeírták. A 24 éves és ennél idősebb választó
polgárok száma 91. — Az erről készített név-
jegyzék a róm. kath. iskola tantermében köz-
szemlére van kitéve Péter-Pál ünnepén pedig
kihirdették.

* **A kiállítás utolsó napja.** A mai napon
lesznek utoljára láthatók a bibornok aján-
dék tárgyai a muzeum nagytermében, melybe
azon néhány nap alatt oly szép, oly nagy

közönséget vonzottak. A vasárnapi látó-
gatók száma is másfélszáz körül járt úgy,
hogy a kiállítás eddigi tiszta jövedelme a
kilenczven forintot meghaladja, ma pedig bizo-
nyára eléri a százat. Ha meggondoljuk, hogy a
muzeum bevétele belépő jegyekből 1896. jan.
27-étől decz. 31-ig 240 frt körül volt, csak
akkor méltányolhatjuk a forgalmat, melyet a
kiállítás előidézett. Figyelmeztetjük mindazokat,
akik eddig még nem látták a kiállítást, hogy a
mai nap az uolsó alkalom s holnap az összes
ajándékok visszaállításnak a rezidenciába s
így a nagyközönség számára többé hozzáférhe-
tők nem lesznek. Kiállításunknak legékezzőbb
dícsérete a közönség általános érdeklődése,
annak látogatottsága. A muzeum a kiállítással
nyitva van ma délelőtt 10 órától fél 1-ig, dél-
után 3—6-ig. Belépődíj 10 kr. Tanuló ifjak ha
nagyobb számban jeldntkeznek (legalább 10-en),
csak 5—5 krt fizetnek fejenként.

* **Autonomiai bizottságok elnökeinek
ülése.** Van szerencsém a nváradolási autono-
miai központi bizottsághoz tartozó plébániai
bizottságok u. m. a nváradujvárosi, nvárad-
velencei, új palotai, pecze-szöllősi pecze-szent-
mártoni és biharpüspöki — elnökeit ez uton
is tisztelettel felkérni, hogy az autonomiai ügy-
ben némely kérdésekben való megállapodás
tekintetéből f. év július 1-én csütörtökön —
d. u. 5 órakor a kath. kör helyiségében tar-
tandó értekezletre megjelenni sziveskedjenek.
Váradolási bizottság elnök. Dencs János központi bizottsági elnök.

* **A jogakadémiai vizsgálatok.** Hivatalos
értesülés nyomán kiegészítjük a lapunk vasár-
napi számában közölt névsorunkat azzal, —
hogy az 1896—97. tanév alatt, a kitüntetéssel
képesítettnek talált joghallgatók névsorából ki-
maradt Dallos Mór első évi joghallgató neve,
mit ezenel helyreigazítottunk.

* **A városi tisztviselők a polgármesternél.**
Nagyvárad város tisztikara és kezelő személy-
zete vasárnap tisztelgett új főnökénél: dr.
Bulyovszky József polgármesternél. A
tisztikar nevében Rác Mihály főjegyző in-
tézett hosszabb szép beszédet a új polgármes-
terhez. Beszédében felemeltette, hogy ellenfelek
voltak mert ömaga iránti kötelesség kész-
tette a fellépésre. De nem is érzi magát le-

győzve. Örömet fejezte ki a tisztikarnak,
hogy ily kiváló egyént nyertek meg vezérökül.
— Dr. Bulyovszky József hossza b beszédében
felelt. Kiemelte a tisztikar munkásságát, s a
közigazgatás főkéllékeit. Bizik a tisztikarban,
hogy a város érdekében kifejtendő munkálko-
dásánál a közérdek, a polgárság java lesz
irányadó, Közös akarattal, buzgalommal oda-
törekedjenek, hogy Nagyvárad városa minél
szebben fejlődjék, gyarapodjék. Jövendő mun-
kálkodásában számít a tisztikar önzetlen támo-
gatására. A tisztelgés végével igen szívélyesen
mondott köszönetet a tisztelgésért.

* **Még egy felolvasó.** A »Szigligeti-Társas-
ság« derecskei felolvasásának programja, mely-
nek első pontja a Rádli Ödön megnyitója,
még egy ponttal szaporodott. A kirándulás in-
tézősége nevében: dr. Bodor Károly a »Sza-
badság« segédszerkesztője: Halász Lajost is
felszólította a matiné-en leendő közreműkö-
désére. A vasárnapi irodalmi ünnepély iránt
nem csak Derecskén, hanem környékén is igen
nagy az érdeklődés.

* **Péter és Pál napja.** A r. kath. egyház
ünnepét ül ma, szent Péter és szent Pál apos-
tolor napját. A templomokban szent mise és
szent beszédek tartanak. A székesegyházban
reggel 9 órakor kezdődik az ünnepélyes isten-
tisztelet.

* **Éljen a vakáció.** Nagy nap a gazdák-
nak, de nagy a diákok életében is. Ma záródik
ugyanis ünnepélyes »Te Deummal« minden is-
kolában a tanév s ma osztják ki az iskolai
bizonyítványokat is. Jót-rosszat, kihogy érde-
melte, — csendesekké válnak az iskolák s a
tanulók szét mennek a szélrózsa minden irá-
nyába.

* **Rendkívüli megyegyűlés.** Nagyvárad
városa tudvalevőleg elhatározta, hogy átír Bi-
harmegyéhez az iránt, miszerint a nemzeti hid
közelemben levő régi huszár laktanyát egy ko-
rábbi határozatához képest, adja át Nagyvárad
városának. Mint értesülünk, Biharvármegye
alispánja igen előzékenyen vette a város ezen
határozatát, sőt még azt is kilátásba helyezte,
hogy az ügy sürgősségére s azon körülményre
való tekintettel, hogy a legközelebbi megye
közgyűlés csak szeptemberben lesz, — a város
átiratát egy rendkívüli közgyűlésben tárgyalja

kal dobálódnának, olyan kövér cseppekben ered
meg a zápor.

No persze van erre cziczafutás. Hanyatt
homlok menekünk a Benczi tornáczos házá-
nak védő fedele alá. Az előzékeny koreszmáros
a saját lakoszobáját bocsátja rendelkezésünkre.
Hamarosan le is telepedünk, ki a kanapén, ki
meg a piros abroszszal leterített asztal mellett
foglalt helyet. Itt azután folytatjuk a megzavart
belső ázást és víz nevetgélés és élénk diskur-
zus között várjuk a zápor elmúltát. Az pedig
amily sebesen jött, olyan hamar át is szalad
felettünk. Zuhogó cseppei mind lassabban és
lassabban verdesik az ablakokat, olykor-olykor
még villan egyet-egyet, aztán alig egy rövid
félóra mulva már ismét kisüt a nap és győze-
delmes sugarai kétszínű szivárványban törnek
meg a sirva futó fellegen.

A vihar elmúltával kinyitjuk az ablakokat,
hogy a beáradó hűvös légáram feltrissitse egy
kissé a szoba tikkasztó, párával telített füledt
levegőjét.

Mire végképen kitisztult az égboltja, ad-
digra szép csendesen a mi sörös üvegeink is
kiürültek. No de éppen jókor, mert ő nagysága
takarodót fuvat és szól a kommandó: menjnk
haza!

No hát fizessünk!

Józsai belenyul a zsebébe, — aztán végig
kotorássza egyiket a másik után és végre így
kiált fel:

— Tyhú fiuk! Nincs nálam egy fitying
sem! No szépen vagyunk. László van-e pénzed?
Nekem? Igen, mint békának tolla. Hang-
zik a lemondó bús válasz.

Sándor hát nálad van-e pénz?

Nálam? Már mint én nálam? Tyhú a fi-
tyulját! Kezdem magam kellemetlenül érezni;
aztán épp úgy, mint ő én is végig kaparászom a
zsebeim és nagy hűledezve kijelentem, hogy
otthon hagytam a tárczámat.

Hát ugyan mi az Isten csodájának czepe-
jem magammal, mikor minden nagysága da-
czára olyan üres, akáresak egy tatárjárás dúlta
bírodalom.

No hercegek szépen vagyunk! Mit csiná-
lunk már most? — Iszen ha én azt tudnám?!

Mit? Milyen nap van ma fiuk? — kérdi
Laczi.

Szombat! zengjük rá chorusban.

Szombat?! Akkor se baj! és büszke diadal-
mosoly vonul végig az ő gömbölyü arcúlatán.

Hogy-hogy? kérdezzük mi.

Hát ti azt még nem is tudjátok?

Mit?

Mit? Hogy Benczi olyan szent zsidó, a ki
szombaton nem veszi el a pénzt.

De hisz ez pompás! akkor minden szom-
baton hozzá jövünk szerezni mondum én.

Igen ám, de azt szokta mondani, hogy csak
tegyük a pénzt az asztalra, majd elveszi onnét
csillag feljövét után, — veti ellen Józsi.

Az se baj! Tudjátok mit? Majd azt mond-
juk neki, hogy csak nagy bankónk van és így
váltani kellene, már pedig mi mindenkinek tisz-
telvén a vallási meggyőződést, nem akarjunk,
hogy éppen miattunk szegje meg a törvényt;
erre majd ő maga fogja proponálni, hogy más-
kor fizessünk.

És csakugyan úgy történt, amint Laczi
megmondotta.

Istenkém, istenkém! de csak szörnyen egy

okos törvényhozó volt az az öreg Mózes. hit-
tem volna hogy az ő inspirált bölcsessége még
valamikor ilyen financialis zavarbol fog kiségi-
teni minket. No de hát jó ezt tudni a jövőre
nézvést.

Miután Benczi szomszédától a legközelebbi
vizontlátás reményében érzékeny bucsut vet-
tünk, ugyanazon az uton, amelyen jövénk, ha-
za mentünk. Épp a vacsora idejére érkezünk
meg. Hogy pedig ezt a szép napot amiként
kezdünk, azonképeu méltóan be is fejezzük,
tánczra kerekedtünk és jártuk vala a kufér-
czest, míg csak ő nagysága jó éjszakát nem ki-
vánt, ami annyit jelent nála, hogy mára tán
már elég is volna a jóból?! Sohse elég; — de
hát elég, ha muszáj!

Kedves Malvine, így folyt le a mi első ki-
rándulásunk, mely leszámítva azt a rögtönözött
záporos intermezzót, mondhatom pompásan si-
került.

Ejnye ni, most veszem csak észre, hogy
bizony egy kicsit hosszúra is nyult a levelem.

Pedig még sokat, nagyon sokat szeretnék
magának elmondani.

Ugy-e bár megengedi, hogy majd a jövő
levelemben ott vegyem föl leírásom fonalát,
ahol most elhagytam?

Kedves Malvine! ha lesz egy pár szabad
percecskéje, keressen föl ismét becses soraival.
Látja, nagy örömet szereznek azok nekem
mindig, mert tanubizonyoságot tesznek amellett,
hogy nem felejt el s olykor-olykor gondol
száműzött barátjára.

Most pedig Isten megáldja. Üdvözlöm a jó
ismerősöket.

a vármegye törvényhatósága. Még néhány fontosabb ügyet is kitérnek a rendkívüli közgyűlésre.

* **Az igazságügyi palota építése.** A kir. törvényszék palotájának építésével gyorsan haladnak, dacára, hogy a folytonos esőzés igen sokat hátráltatta az építkezést. Már az első emeletig fel vannak emelve a falak. Éjjel is dolgoznak lámpák mellett. Fárasztó nagy munkával húzzák fel az óriási 40—45 mázszás vasakat a falakra. Az épület az ősszel még fedél alá jön s a jövő évben az építkezést és berendezést teljesen befejezik.

* **A legszerencésebb derecskei Kámok.** Tulnyomólag földhöz ragadt szegény emberek voltak eddig a Kámok, akik elszórtan éldegélnek Derecskén, Margittán, Berettyó-Ujfaluban és még néhány biharmegyei faluban. De most egyszerre nagy szerencse mosolyog fejükre. Meghalt Romániában egy dúsgazdag nagybátyjuk Momoleju bojár, hét millió franknyi vagyon hátrahagyásával, amire igényt tartanak a Magyarországra szakadt Kámok és alapos bizonyítékokkal erősítik ez igény jogosságát. Csakhogy a hagyaték kiutalványozása nehézségekbe ütközik mert C. román szenátor és ügyvéd. a hagyaték kezelője meg a román hatóságok minden lehető elkövetnek annak érdekében hogy a gasdag örökség Romániában maradjon. A magyarországi örökösök, akik okmányokkal tudják bizonyítani hogy ők Kám György és ennek Momoleju nevű dúsgazdag román bojár nő házasságból származnak, Várady Gábor orsz. képviselőt és Szinay Gyula debreczeni ügyvéd orsz. képviselőt bízták meg érdekeik képviselésével. Ezek Bukarestben már meggyőződtek arról, hogy csupán a magyarországi örökösök bírnak a hagyatékra alapos jogosultsággal. Az örökösök között van Weber János egy derecskei szegény iparos, akinek Kám leány a felesége s egy bíró. Az örökség likvidálása érdekében a bukaresti osztrák-magyar követség útján is megtették a kellő intézkedéseket, hogy a magyar örökösöket a román intriguák meg ne fosszák a nagy örökségtől, melynek elintézése elé Bukarestbe nagy érdeklődéssel néznek. Érdekes, hogy a román kormánykörök is nagy érdeklődést tanúsítanak az ügy lebonyolítása iránt és megígérték a lennjárt magyar érdekeltek képviselőinek, hogy az ügy igazságos elbírálásban fog részesülni.

* **A közúti vasút tervei.** Mezey Mihálynak már hosszú évek óta kezében van az előmunkálati engedély egy Nagyváradon építendő lóvonatu vasutra. Ma már több versenyző kér hasonló engedélyt villamos vasut építésére s így a lóvonatu vasut létesítése meghaladott dolog, hiszen a hol eddig lóvonatu közlekedés voltát, alakítják villanyra Mezei Mihály is ugylátszik elejtette a lóvasut tervét. Tegnap ugyanis beadványt intézett a városhoz, a melyben az 1891. évben beadott tervek és költségvetés visszaadását kéri, hogy módosításokat eszközöltesse rajta.

* **Bimbóhullás.** Kopa sz István pecezszőlési birtokost és községi előljárót fájdalmas gyászsejt érte. Egyetlen kis Pista fiucska elhunyt. A község lakossága részvétellel osztozik a család fájdalmában.

* **A magyar-csékai indóház ügye.** Közöltük annak idején, hogy Magyar-Cséke község az iránt folyamodott a m. kir. államvasutakhoz, hogy a jelenleg ott fennálló őrház mellé egy II. és III. osztályú váróterem létesíttessék. Az ügy azóta a lassu hivatalos processus retortáján ment keresztül s végre a nagyváradbelényes-vaskóhi vasut igazgatóságához érkezett, mely hajlandónak mutatkozik a megyei közigazgatási bizottsághoz intézett átiratában a várótermeket létesíteni, de csak úgy, ha a 1000 forintra rugó költségeknek felét a magyar-csékaiak fedezik. A csékeiektől függ tehát, hogy lesz-e indóházuk vagy nem.

* **Hídvámszedők komédiája.** Említettük nemrég, hogy a Biharvármegyében megüresedett 7 vámszedői állásra 99 pályázó akadt, kik közül a napokban nevezte ki az alispán a vámszedőket. A 7 új vámszedő közül azonban, kik talán nem is tudják mily sok pályázóval kellett

megbirkóznok, tegnap Gruden György tenkei és Tanai Pál révi vámszedők lemondtak. Az egyik helyett Risko Lajost nevezte ki az alispán.

* **Autonomiai jelöltek.** Megindultak immár mindenfelé a jelölések az autonomiai kongresszusra. Ismerőseink közül vasárnap kettőt léptettek fel a Dunántul: Vas megyében Szegedy György es. és kir. kamarást, Gerliczy báróné vejét, Zalamegyében pedig Zichy Ágost grófot, biharmegyei nagybirtokost. Mindkettő valóban érdemes arra, hogy a kath. választók megajándékozzák őket bizalmukkal s hogy ennek alapján tagjai lehessenek az autonomiai kongresszusnak.

* **Vizsgálat Kis-Házán.** Mint tenkei levelezőnk írja — Fauszt Elek helyettes p. ü. igazgató a kisházai jegyzőségnél történt sikkasztás ügyében vizsgálatot tartott. Két teljes napig tartott a vizsgálat, melyről terjedelmes jegyzőkönyvet vettek fel. Mint halljuk, a sikkasztott összeg néhány száz forintot tesz ki mindössze.

* **Az ugrai véres esethez.** Az elmúlt vasárnap megjelent számunkban az ugrai munkásokkal történt véres esettel kapcsolatban megemlékeztünk a lat. sz. káptalani uradalom intézőinek emberséges eljárásáról. Ezen közleményünkbe igen zavaró sajtóhiba csuszott be. Az uradalom az előbb kikötött 11 rész helyett 9 részt ad az aratóknak. — Kapcsolatosan közöljük, hogy a csendőrök által összekaszabolt két oláh munkás némileg már jobban van s az orvosok és ápoló nővérek gondoskodása menteni a két szegény embert. A munkások közül — mint már közöltük, — négy még akkor megszökött, mikor a csendőrök brutális eljárását látták. Ujabbán azt írja tudósítónk, hogy a többi 16 munkás kijelentette, hogy ilyen vérengző eljárás után nem dolgoznak s tényleg elhagyták a pusztát.

* **Megerősített rabbi.** Nagy választási küzdelmek közt folyt le január havában a székhelyi orth. izr. anyakönyvi kerületben a rabbi választás, mely végre Reichenberg Ábrahám megválasztásával végződött. A választók egy része azonban azt állította, hogy megvesztegetésnek és egyéb visszaéléseknek köszönheti az új rabbi győzelmét, megfelebbezték a miniszterhez a választást. A miniszter tegnap érkezett leiratában azonban a választást jóváhagyta.

* **Halálos végű fürdés.** Mint tudósítónk írja Nagyszalontán Szabó János téglagyári munkás Pál nevű kis fia a téglagyárnál levő gödrökben fürdött. E közben göresöket kapott, társai nem tudván kimenteni az elalélt fiut a vízbe fult. Hulláját felboncolták.

* **Pályázat gyakornoki állásra.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a posta és táviránál betöltendő 108 »posta és távirada gyakornoki jelölti« állásra pályázatot nyitott. A kérvények folyó évi július hó 31-ig azon posta és táviradai igazgatóságokhoz nyújtandók be, melynek kerületében az illetők alkalmaztatni óhajtának.

* **Lemondott tanár.** Váralljai Sándor nagyvárad felső kereskedelmi iskolai tanár, megromlott egészségi állapota s folyton súlyosbodó szervi betegsége folytán a kereskedelmi iskolában elfoglalt tanári állásáról lemondott. Még utóda nincs ez ideig.

* **Ezerötszáz arató.** Tegnap délután mozgalmas képe volt a vasuti pályaudvarnak. Ezerötszáz aratót szállítottak Erdély felől Mező-hegyesre. Az aratókat egy ispan vezetle. A tegnapi nap folytán, még számos helyről vittek aratókat. Mind egy forint 50 krajczár napszám mellett lettek elszerződöttve.

* **Lámpák a Schlauch-parkban.** Hosszu huza-vonák, interpellációk és hírlapi felszólalások után végre felállítottak vagy husz lámpát a Schlauch-téren. Két nap óta már villágosságot szórnak szét e lámpák nagy örömére a járókelőknek. Így legalább nem kell drukkolni senkinek sem, ha utja a Schlauch-téren vezet keresztül.

* **Gyulai honvéd huszárok Nagyváradon.** Mint a »Békés« írja dr. Lukács György békési főispán egy leiratot közölt Dutkay Béla polgármesterrel, melyet br. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter intézett hozzá: A leirat szintén azt igazolja, hogy a honvédszázárnak Gyuláról való áthelyezése körülbelül befejezett tény és csak azon mulik, hogy a miniszter és N.-váradvárosa között folyó tárgyalások eredmény refognak-e vezetni. A honvédelmi miniszter különben leiratában is hangsúlyozza, a mit Terényi Lajos országgyűlési képviselőnek először is megmondott és kijelenteni felhatalmazta, hogy a huszárság helyére harmadik honvédszázadot helyez Gyulára. Gyula város legutóbbi közgyűlésen különben határozatba ment, hogy a város az ügy mai stádiuma mellett is kísértse meg a huszárságnak Gyulán való hagyását kérelmezni, miután sem az állategészségügy, sem a terepviszonyok nem indokolják a huszárságnak Gyuláról való elvitelét, ellenben nyomott közgazdagsági társadalmi szempontok javasolják, hogy a lovasság továbbra is Gyulán hagyassék. Az esetben azonban, ha magasabb katonai érdekek mégis elkerülhetlenné tennék a huszárság elvitelét, a képviseltestület kéri a különben is kilátásba helyezett gyalogszázad Gyulára áttételét. Ily értelemben a honvédelmi miniszterhez kérvény fogintéztetni, melyet Terényi Lajos országgyűlési képviselő s Dutkay Béla polgármester személyesen fognak a miniszternek átadni.

* **Megszöktek az ékszertolvajok.** Feldheim és Edelman történetéből következtethető, hogy ma már szökni nagyon könnyű. Ezt megerősítik a fegyvársárhelyi ékszertolvajok is, akiknek sikerült a szigorú csendőr fedezet dacára elszökni. Érselinden volt bezárva a három tolvaj s a csendőr őrmester átment székhelyhidra, a tolvajok őrzését pedig két csendőrré bízta. A csendőrök nem zárták rá tolvajokra az ajtót s a feledékenységnak az lett a következménye, hogy két tolvaj elszökött s csak Lakatos Mari, maradt ott. A közönség bizonyára kíváncsi arra is, hogy valjon a csendőrök nem felejtették-e el élni s a fejüket nem vesztették-e el valahol? Botrány!

* **Egy nagyváradai svindler.** Popp Venzelnek hívják s bejárta az egész Magyar országot s csizmadia létére, páratlan elegáns modorával becsapta azt, akivel ügye akadt. Mint halljuk Gyulán szintén több csalást vitt véghez s azért tegnap letartóztatták.

* **Nagyvásár.** Mozgalmas képet nyújt a városnak a jelenleg folyamatban levő nagyvásár. Tegnap befejeződött a baromvásár s emberemlékezet óta ily sok szarvas marha nem volt a piacon. A kereslet ellenben semmi arányban sem állott a kínálattal. Különösen az iparos munkákra jár nagyon rossz vásár. Az aratás folytán a hentes áruk óriási keresletnek örvendenek, mi nagyon is meglátszik az árukon.

* **Rendzavarok a sétátéren.** A Schlauch-téren sétálóktól azon panaszt vettük, hogy estként a padokat hordozzák egyik helyről a másikra a sétálók között s ezzel zavarják a szabad közlekedést. Igen helyén való lenne, ha a padokat a földbe vert czölöpökre erősítenék, miként először volt.

* **Betörés a színházkeri cukrázdába.** Tegnap délbén, míg a személyzet ebédelt, Erdődi Hermann cukrázdájába egy asztalos legény betört. Egy ablak üveget nyomott be s így sikerült neki az ablak fél szárnyát kinyitni, amelyen aztán bemászott, és kedélyesen iszogatott. Berugott s ez volt veszte, még most sem lehet a nevét megtupni. Az atyafi a rendőrségnél hüvül, amennyiben nem tudott részegen továbbmenni és elfogták, olyan sokat talált bevenni a jóból.

* **Elfogott utonállók.** Krecz György harangmezői lakos Magyarcsékéről haza felé igyekező, a drágcsékei korcsmában megpihent, a korcsmában mindjárt a társaságba szegődtek Darabán Vaszari és Darabán Péter, a kikkel együtt is távo-

zott el. Alig értek ki a községből a két utitárs Kreczet megtámadta és pénzt követelték, a szerencsétlen eleinte vonakodott, de midőn látta, hogy ütlegelni sőt fojtogatni kezdte a tarisznyáját pár forint tartalmával oda adta nekik és elmenekült. A két gonosz tettes pedig vissza ment a kocsmába és az elrabolt pénzen tovább iszogáltak. De nem sokáig tartott mulatságuk, mert a sértett Krecz utközben találkozott a csendőrökkel kiknek rögtön elpanaszolta a történeteket és kik még az este elfogták a tetteseket a kocsmában jó leitatott állapotban. A jó madarakat bekísérték a m. csékei járásbíróhoz.

* Egy liternyi vízbe fult gyermek. Ifj. Csarnó János és neje genyetei lakos a napokban öt hetes csecsemő leány gyermeküket egy 13 éves másik leány gyermekük őrzésére otthon hagyták. A fiatal gyerekek leány a kis csecsemőt elaltatta és a böcsőbe helyezte s ő maga pedig elaludt. Haza érkezvén a szülők a kis csecsemőt a böcső mellett lévő dézsába találták arccal lefelé fordulva, a melyben mintegy 1 liternyi víz volt melybe a gyermek belé fult.

* Belefult a Berettyóba. Rosán Fánya paraszt ember 7-8 éves kis leánya: Marieza folyó hó 23-án délután 4 óra tájban beleesett a Berettyóba, melynek megáradt hullámai elsodorták a gyenge gyermeket. A ki holttestét megtalálta, tudassa sürgönyileg Szilágymegye alispáni hivatalával, mert a vízbe fult gyermek apja ott lakik s illő jutalomban fog részesülni.

* Kioszk megnyitás. Városunk legszebb és legmodernebb kioszkját a Loyd kávéház előtt holnap nyitja meg a kávéház tulajdonosa a 37-ik gyalogezred zenekarával. A zenekar ez alkalommal csakis vonós hangszereket használ. A csinos kioszokra felhívjuk a figyelmet.

* Zene a szt. László fürdőben. Ma és ezután minden ünnep és vasárnap délután katonazene játszik szt. László fürdőben.

* Jó correpetitor. Correpetitornak ajánljuk a nyári szünetre helyben gymnasiumi, vagy elemi iskolai tanuló mellé egy jeles képzettségű papnövendék. Bővebb felvilágítás lapunk szerkesztőségében kapható.

x Hölgyek figyelmébe! Markovits Mór parti-áruház Kert-utcán. Végeladást nem rendezek, azért az összes raktáron levő divat és vászon cikkekkel bármilyen árában elárusítom a meddig a készlet tart. E ritka alkalmat a nagyérdemű hölgyközönség figyelmébe ajánlva maradtam kiváló tisztelettel Markovits Mór partiáru kereskedő.

Felkérjük előfizetőinket kiknek előfizetése június végén lejár annak mielőbbi szíves meújítására, nehogy a szétküldésben fengakadás történjék.

Leomlott hegy.

Nagy földomlási katasztrófáról adnak hírt Kolozsvárról.

Egeres és Magyar-Gorbó között a tulságos eszések miatt tegnapelőtt leszakadt egy hegy és két kilométer távolságban tönkretette a vasuti vonalat s azonkívül is igen sok kárt okozott.

Kolozsvárt ma reggel rémhírek terjedtek el egy nagy vasuti katasztrófáról. Az izgatottságot növelte, hogy Nagyvárad felől semmiféle vonat és posta nem érkezett. A katasztrófa híre később igaznak bizonyult s csak az hatott megnyugtatólag, hogy emberéletben kár nem esett.

Az utolsó két hónap tartós eszések a kolozs-egeresi vasuti vonalon már igen sok bajt okoztak, a tegnapelőtti volt a legnagyobb. Egy hegy Magyar-Gorbó és Egeres között lecsuszott és 1800 méternyire tökéletesen tönkretette a vasuti vonalat, sőt az országutat is és két távirószlopokat.

A csuszamlás miatt egy vasuti őrház beomlott. A vasuti tisztviselők szerencsére figyelemmel kísérték a vonalat és a forgalmat idejekorán beszüntették. Délután négy órakor a

csuszamlás egy része megkezdődött, este pedig irtózatos robbríjjal összeomlott a hegy s földdel és kavicssal hatvan méter magas tömegben borított el két kilométerre mindent, darabokra törte össze a vasuti pályát, a sineket sok helyen ketté törte vagy összegörbítette. Az uttest több helyen megrepedt és két-három nagy és mély szakadék tátong rajta. A víz, mely még mindég nagy mennyiségben folyt le a hegyekről, nem a rendes vasuti átereszek alatt keres utat, hanem áttörte a pályatestet. E nagy baleset után valamennyi vonat közlekedése Nagyvárad felől Egeresig és Kolozsvár felől csak Magyar-Gorbóig lévén lehetséges, a közlekedést ezen a vonalon bizonytalan időre beszüntették. A helyszínén már több száz munkás dolgozik, de a munka csak nagyon nehezen haladhat. A Nagyváradról szombaton délben indult vonat már nem érkezett meg Kolozsvárra. A Kolozsvár és Brassó felé utazókat ugyanazzal a jeggyel visszavitték Szolnokra és Aradon és Tövisen át szállítják tovább. Viszont a Brassóbol és Kolozsvárról utazókat Aradon át viszik Budapestre. Egeres és Magyar-Gorbó között az átszállás is lehetetlen, mert a földomlás eltemetette az országutat is. A budapesti vonattal fönnakadt utasok egy része Bánffy-Hunyadon éjjel egy órakor kiszállott, kocsit és szekeret bérelt és tegnap reggel érkezett Kolozsvárra. A pályatest helyreállítása több napig fog tartani. Legújabb intézkedés szerint a nagyváradai vonatok csak Bánffy-Hunyadig közlekednek.

EGYESÜLETEK.

Orvosok a Püspök fürdőben. Praktikus ujjitást hozott be a »Biharmegyei orvos és gyógyszerész egyesület«, melyre nézve a következő értesítést vettük:

Értesítés.

A »Biharmegyei orvos-gyógyászati és természet-tudományi egyesület« f. é. július hó 1-én (csütörtök) délután fél 6 órakor a Szt.-László-fürdőben (Püspök-fürdő) tartja szakülését.

A szakülést tárgysorozata:

1. Megnyitó beszéd. tertja dr. Konrád Márk egyt. eln.

2. Dr. Filkor Lajos, a Szt.-Zászló-fürdő orvosának előadása »a hévvizek gyógytani hatásáról«.

3. Dr. Popovits György megyei főorvos emlékbeszéd dr. Kiss Ferencz elhunyt megyei főorvos, a (vidéki) vándorgyűlések kezdeményezője s egyleti választmányi tag felett.

A gyűlésen, melyet társas vacsora követ, hölgyek is résztvehetnek s ezért kéretnek a t. egyleti tagok, hogy lehetőleg nejeikkel, családjukkal jelenjenek meg.

A szakülés fentebbi programja kedvezőtlen idő esetén is meg lesz tartva.

Nagyvárad, 1897. június hó 22-án.

Dr. Edelmán Menyhért.

e. jegyző.

TANÜGY.

»Notre-Dami«-ok Debreczenben.

Nagyvárad, 1897. június 29.

A Debreczenben letelepedett »Notre-Dame«-ok, vagyis a »Miasszonyunkról« nevezett szegény Iskola nővérek évi záró-vizsgáiról olvastam a »Tiszántul« vasárnapi számában egy rövidke jelentést, azonban azt hiszem, hogy egyházmegyénk e nagy hivatással és előre láthatólag nagy jövővel bíró áldásos kulturális intézménye megérdemli, hogy felőle valamivel többet is tudjon a közönség.

Az »Iskola-nővérek« Debreczenbe, egy

évvel ezelőtt vonultak be és ott a »Svetits« intézetben kezdték meg működésüket, a felső-leány-nevelő 4 osztályának vezetésével.

1896. szept. 15-én Debreczenbe öt nővért és egy jelöltet küldött a temesvári anyaház főnöknője, kiket a bibornok váradai püspök megbízása folytán dr. Wolafka Nándor püspök, debreczeni prépost plébános roppant nagy ünnepélylyel vezette be a rájuk várakozó intézetbe, mely a beiratás második napján — habár e kálvinista Rómának nevezett városában, melynek 60 ezer lakosa közül csak 10 ezer katolikus van, egy protestáns felsőbb leánynevelő intézet is van — már annyira megtelt, hogy hely hiánya miatt igen sokat el kellett a szülők nagy fájdalmára utasítani, mert csak kétszáz egynehányat vehettek föl, kik közül 130 kath. vallású.

Ma egy évi oktatás-nevelés után lelkiismeretesen el lehet mondani, hogy a nővérek a debreczeniek szívét egészen megnyerték, ellehet mondani: jöttek, láttak, mihez hozzá lehet adni, fáradhatatlanul dolgoztak és győztek, e győzelem a szívek felett, e földön, az ő legnagyobb jutalmuk, előttük ma meghódol egyes fanatikusokon kívül mindenki, legyen az bármily vallású.

Hogy pedig e hódolatot megérdemlik, azt egyeben kívül bebizonyították fényesen sikerült vizsgáikkal, melyre szülők és nem szülők kitartó buzgósággal eljárak, teljes 4 napon keresztül reggel és délután, hogy napokint mintegy teljes kilencz órában keresztül gyönyörködjenek a nővérek lankadatlan buzgalmát méltán tanúsító ama sikerekben, melyeket a gyermekek felmutattak. Volt is alkalmunk és okuk a gyönyörködésre és öröme, mert valóban bámulatos sikert voltak képesek felmutatni a jó nővérek a gyermekekkel, kiknek határozott, nyílt, bátor feleletük kellőleg meggyőztek mindenkit, hogy e katolikus zárda-intézetben endékk kitűnő oktatás és nevelésben részesülnek, áldja meg azért a jó Isten ami kedves zárda szüzeinket.

Hogy azonban a komoly tudományos képzés mellett értenek a nővérek még a kellemes, a szép műveléséhez is, azt a zár-szavallat és énekből álló záró ünnepélyen bebizonyították. Ez az ünnepély koronája, még pedig ő van koronája volt az évi vizsgáknak. A zárda 3 egymásba nyíló terme, melyek a hazafiai érzelmeiket feltűntetve, nemzeti színű drapériákkal voltak díszítve, a folyosóval együtt szűknek bizonyult a vendégek nagy sokaságának, boldog volt, kinek egy kis zug jutott. De hogy rövid legyenek, az ünnepély hatására nézve csak annyit jegyez meg, hogy annak bevégeztével szülők körülfojták a nővéreket és könnyek, hála és kifogyhatatlan magasztalásokkal fejezték ki köszönetüket e nemes lelkű szerzeteseknek, kik lemondanak az élet minden örömeiről, hogy Istenek szolgálva, a szülőknek is örömet szerezzenek gyermekeik buzgó nevelése által. Aki az ünnepélyen jelen volt, azt soha nem fogja elfelejteni.

Rövid tudósítással avval végzem, hogy a zárda kiépítése ime már befejezéséhez közeleg, a jövő tanévben megnyílik már az elemi iskola is, mi által, a szülők egy újabb vágya teljesül, kik már az év végén jöttek előjegyezteni gyermekeiket a jövő tanévre, hogy nyugodtan nézhessenek eléje gyermekeik gondos és teljesen megbízható kezében levő kezelésének. Mindenki lelkéből örvend az intézet ily nagyszerű fejlődésének, mely Debreczen vidékén valóságos missiót van hivatva teljesíteni és az eddigiek teljes reményt is nyujtanak, hogy e missiót, a mi minden nemesért lelkesülő buzgó apáczáink, magasztos hivatásnk érzetétől áthatva teljesíteni is fogják, ugy legyen.

Iskolai értesítők.

A szegedi apácza tanintézet értesítője. A »Mi asszonyunkról« nevezett iskola nővérek vezetése alatt álló szegedi apácza tanintézetet a lefolyt tanévben 620 növendék látogatta, kik közül az 5 néposztályra 400, a négy elemi osztályra 115, a polgári iskolára 105 tanuló esett. Egy külön kis cikk keretében foglalkoztunk a derék nővérek áldásdús működésével, melyet Debreczenben kifejtettek, itt még megemlítjük, hogy a szegedi intézetnek, melyet a két Ol-

ványi alapított és tart fenn, alaptőkéje ma már 113.096 frt. 96 kr.

A tanintézetnek a városi pénztárból és alapítványok kamataiból biztosított összes jövedelme 3069 frt 34 kr. Ebből jut a nővérek részére 2.175 frt, tanügyi czélokra, jelöltek s szegény leányok javára 391 frt 70 kr., házfentartási alapra kiadatik 474 frt, koldusok megvendégelésére 48 frt 64 kr. Az intézet Oltványi Pál prépost és aranymisés áldozár mintaszerű vezetése alatt áll, ki több mint 40.000 frtot költött az intézetre a sajátjából. Hogy mily szeretettel ragaszkodik Oltványi az intézethez, legjobban kitűnik abból, hogy B. e. Bonnaz Sándor csanád-püspök az üresedésben lévő legjövendelmesh parochiákat, Pécska, Makó, Nagybecskerek ajánlotta fel sőt a csanádi káptalan egyik üres stallumát is, ő azonban egyiket sem fogadta el. Az intézetbe 25 éves fennállása alatt 10673 növendék járt. Az intézetben uralkodó kitűnő szellemnek egyik fényes bizonyítéka az is, hogy eddig még minden közoktatásügyi miniszter nagy dícsérettel halmozta el ezt a minta iskolát.

Női pariskola kiállítás. A Szedlarikné Dukinszky Anna vezetése alatt álló nagyváradai női pariskola f. hó 30-án d. e. 9—12 és délután 3—6-ig tartja zárvizsgáit, mely napon egyuttal megnyílik a jövő hó 10-ig tartó női parkiállítás is. Ez a vizsga azáltal fog elütni egyéb iskolák sablonos vizsgáitól, hogy az igazgató befogja mutatni az évközbéli rendszeres működését a tanítványoknak, a mint a tanórák alatt elsajátítják az előadott tananyagot. Az iparkiallítás, mely igen szép tárgyakat tartalmaz, csak a növendékek saját kezű munkáit mutatja be. Az érdekes vizsgára és a kiállításra bárkit, különösen nőket, igen szívesen látnak.

Ovoda-vizsgálat. Özv. Morgenstern Albertné kiseddóvó intézetében (Nagyteleky-utca, Szikora-ház) július hó 1-én csütörtökön délután 4 órakor tartja meg óvodai zárünnepélyét. A szép és érdekesnek ígérkező ünnepélyen egy az iskolások t. tagja, valamint a tanügybarátok s a mélyen tisztelt szülők szívesen láttatnak.

A főreáliskola zárünnepélye. A nagyváradai állami főreáliskolában ma, kedden délelőtt 10 órakor csinos ünnepélyvel zárják be a tanévet. Az ünnepély programja a következő:

1. Hymus. Énekli az ifj. dalárda. 2. Magyar szavalt. Tartják Müller E. VII. és Krüger. VI. o. tanulók. 3. Esti dal. Énekli az ifj. dalárda. 4. Német szavalt. Tartja Mann Á. VII. o. t. 5. Francia szavalt. Tartja Schwartz S. IV. o. t. 6. Vándor dal. Énekli ifj. dalárda. 7. Igazgatósági zárbeszéd. 8. Hertelendi-induló. Énekli az ifj. dalárda.

Értesítők kiosztása. A nagyváradai községi polgári leányiskolában ma délelőtt 10 órakor fogják kiosztani az értesítőket.

I R O D A L O M.

A „Szigligeti Társaság” Derecskén.

— A vasárnapi matiné. —

A »Szigligeti Társaság» a következő meghívót bocsátotta ki a jövő havi matinéjára:

A »Szigligeti Társaság 1897. évi július 4-én délelőtt 10 órakor Derecskén, a városháza nagytermében Rádl Ödön elnök, dr. Bodor Károly, dr. Gyémánt Jenő, Propper N. János, Tóth József társasági rendes tagok és dr. Buday József ur közreműködésével **felolvasó estélyt** tart. Dr. Bodor Károly, társ. főtitkár. Rádl Ödön társ. elnök. Délután fél 2 órakor társas ebéd; este 8-kor táncestély. Belépő-jegy ára a délelőtti felolvasásra 1 korona. A táncestélyre személyjegy 2 korona, családijegy 6 korona. A felolvasás és táncestély tiszta jövedelme fele részben a derecskei kaszinó könyvtára, fele részben az Iványi Ödön sirmemlék-alap javára fordítatik.

A kirándulás iránt nagy érdeklődés nyilvánul. Nagyváradról eddig a következők jelentették be a kiránduláson való részvételüket. Rádl Ödön, dr. Bodor Károly, dr. Adorján Armin, Winkler Lajos, Láng József, dr. Gyémánt Jenő, Fehér Dezső, Tóth József, Lovassy Andor, Dési

Géza, Námenyi Lajos, Halász Lajos, Bozóky Géza, Kerényi Miklós, Szűts Dezső, Gesztesi Ödön. Jelentkezési határidő ma estig van, mivel kellő elszállásolásra idejekorán gondoskodni kell.

Különben ugy Derecskén, mint Berettyó-Ujfaluban nagyban készülnek a matinére s az azt követő mulatságra s így kitűnő sikerre van kilátás.

S P O R T.

Galamblövészet. A nagyváradai polgári lövészegylet 1897. évi július hó 3-ikán d. u. 4 órakor a Sport-téren galamb-lövészetet rendez, melyre a sportkedvelő közönséget ez uton meghívják. A lövészet következő sorozat szerint történik: 5 egyes galambra 5 csapdából két csoportban, II. 6 kettős galambra 3 csapdából, III. szabad lövészet egyes és kettős galambokra külön tétellel. — A lövészetben résztvevők szíveskedjenek ifj. Rimler Károly lövész-mester urnál július hó 1-ső napjáig jelentkezni. Néző közönség 30 kros belépti díjjal bocsáttatik a lövészethez; a belépti-díjjak összege a tiszteletdíjjak beszerzésre használtatik fel. A galamblövészet szabályai a Sporttér hirdetés tábláján vannak kifüggesztve.

M U L A T S Á G.

A »Biharmegyei kör» mulatsága.

Megyének egyetemi hallgatói megvalósítják tervüket és július hó 6-án a Püspök-fürdőben nagyszabású hangversenyyel egybekötött táncmulatságot rendeznek.

A multság iránt megyszerte igen élénk érdeklődés mutatkozik. Minden nemesért buzduló közönségünk pártolja az egylet igyekezetét, hogy így a kör betölthesse szép feladatát, hogy a fővárosba felkerült szegény egyetemi hallgatókat erkölcsileg és anyagilag, tanácsosul és tétellel egyaránt segítse.

A rendezőbizottság már eddig is 40 tagból áll, melyben benne találjuk a kör jelenlegi és volt tagjait, továbbá a helybeli jogászságnak színét-javát. Dr. Bakaes Béla, a kör egyik megalapítója, Dr. Dési Géza szívesen támogatják az ügyet és a helybeli jogászság élén Millye Gyula, Puskás Béla, Bige Sándor állanak. A rendezőbizottság ma, kedden este 6 órakor alakul meg véglegesen a »Biharmegyei Casinó»-ban tartandó gyűlésén, amelyen még a rendezőségbe jelentkezhetnek azok, akik eddig még nem iratkoztak be. Reméljük is, hogy a helybeli jogászok teljes erejükkel támogatni fogják a nemes czélra törekvő egyesület munkásságát.

A hangversenyen a fővárosi művész és íróvilágból részt vesznek Heltai Jenő, a kedvelt poeta és Török Irma urhölgy, a nemzeti színház tagja, a ki itt kezdette meg működését és a színházlátogató közönségnél a legkellemesebb emlékeket hagyta. A megnevezettek kivül még több fővárosi művész is emelni fogja a multság sikerét szíves szereplésével.

A színtársulat kedvelt énekesnője: Székely Irén is megígérte szíves közreműködését a hangversen.

A kör tagjai közül Osváth Ernő jogszigorló fog felolvasni »Asszonyi dokumentok»-at.

A végleges műsort a rendező bizottság még nem akarja közreadni, mivel még több helybeli szereplőt is igyekszik megnyerni, akiknek szíves közreműködése csak emelni fogja a multság fényét.

A multságon a fővárosból és Biharmegyéből számosan vesznek részt és a rendezőség mindent elkövet, hogy az egylet ezen első szereplése méltó legyen régi jó híréhez és közönségünk részvétele, érdeklődése bizonyára a teljes siker jutalmát hozza meg a fáradozóknak.

A rendezőség számos apróbb meglepetést tervez a megjelenők részére. A teremnek díszítésére sikerült a rendezőbizottságnak városunk szülöttét, Aczél Henrik festőművészt megnyerni, aki tavaly az új országházban tartott ünnepi gyűlés alkalmából a kupolatermet díszítette.

A rendezőségnek a »Sas» szálló 20. számú szobájában van a helyisége, a hol minden ér-

deklődőnek szívesen szolgál felvilágosítással a kör elnöke, Pap Illés tanárjelölt.

Igaz örömmel szolgálna, ha a rendezők névsorában a helybeli joghallgatókat teljes számban megtalálnók. A meghívókat a hét utolsó napjaiban bocsátják ki, de ez bizonyára nem akadályozza meg a hölgyeket abban, hogy a szükséges előkészületeket már most megtegyék a szép mulatságra, a melyről a legkellemesebb emlékekkel fognak távozni.

Viruló leánykák, táncos ifjak fel!

S Z I N H Á Z E S M Ū V E S Z E T.

Borgia Lukréczia.

— Jászay 3-ik fellépte. —

Nemrég egy könyv került kezembe, czime »Les Borgia.« Kíváncsian lapozgattam egy pár oldalt benne, de olyan érdekesnek találtam, egyes helyeket, hogy az egészet végigolvastam. Egy Clement nevű francia abbé írta a könyvet, ki csodák csodája arra a szerepre vállalkozott, hogy védelmére keljen a Borgiaknak öt évszázad alatt az egyetlen ember, ki azt meri állítani, hogy a Borgiak még sem voltak olyan szörnyű alakok, mint a minőknek a francziák különben is csapongó fautáziájú, nagy classikus költője: Hugo Viktor azt pld. a »Borgia Lukrecziá«-jában leírja ezt már érdekes meghallgatni. S a francia abbe nemcsak állít, de bizonyít is s olyan adatokat, tényeket produkál, melyekre XIII. Leo pápa fellettül saját kezűleg írt levélben dicsérte meg őt.

Önkéntelen is eszembe jutott ez, midőn tegnap látni kellett azokat a szörnyű jelenségeket, melyekkel Hugo önmagán is tul tesz s főképp látni kellett olyan alakításban mint a minőben azt Jászai adta.

A pokoli gonoszság, elvetemültség minden képzelhető aljasságával fal van ruházva a Borgia család s minő milienberg? Az ember háta borsózik, midőn a színpadon a »Misere« hallja énekelni s lobogó viaszgyertyák fényénél fekete koporsókat pillant meg, de mindezeknél még megrázóbb az, midőn az ördögi nőben látjuk, hogy szerető anyja is egyszerűs mind, ki nem habozik mérgepoharat nyújtani százaknak, de saját fiáért kész meghalni.

Ezeket az érzelmeket Jászai oly hatásosan interpretálta, hogy szinte elállt a lélekzetünk s remegve lestük ajkairól a szót.

A nagy művész sikerében osztozkodott a többi szereplő is mind, kik kivétel nélkül remek alakításokat uyújtottak.

Zsufolt ház.

S. N.

Operai előadások Nagyváradon. Mint értesülünk, nagy kilátásunk van, rá, hogy már szeptemberben operákban is gyönyörögdhetünk. Leszkay András színi direktor, ki a színházknak adandó segély tárgyában a napokban Budapesten járt, azzal az ígérettel jött haza, hogy már esetleg folyó évi szeptember havában folyósítva lesz a vidéki operai előadásokra a kormány által preliminált összeg. Leszkay azt állítja, hogy társulataival készen áll s a melyik perczben megtudja a hírt, azonnal képes operát színre hozni. Ezelelt 2 évvel Leszkay élvezetes előadást szerzett már a nagyváradai publikumnak az operai előadások kal. A közönség bizonyára nagy hálával fogja fogadni ismét, ha egy-két classicus zenei remekműben lesz része.

Ujházi estélyek Nagy-Szalontán

Mint halljuk Fekete Miksa szalontai színiigazgató három estélyre megnyerte Ujházy Edét, a nemzeti színház nagy művészt. A vendég szereplések csütörtökön fognak megkezdődni. A »Cziffra nyomoruság«-ban lép fel először.

Színházi hírek. Pénteken Zeller bájos zenéjű operettje a Madarász, szombaton pedig az igazi Goldstein Számi felléptével, kit vulgo: Gyöngyi Izsónak hívnak, a Goldstein Számi kerül színre. Gyöngyi 4—5 estén át fog jövő héten vendég szerepelni.

Heti műsor.

Kedd délután: Nőemancipáció. Este Stuart Mária.

Szerda: Niobe.

Csütörtök: Idegen nő.

Igazságszolgáltatás.

Sikkasztó jegyző.

— Végtárgyalás. —

A nagyváradai törvényszék tegnap foglalkozott Szücs Béla volt kumonyasdi jegyző bűntügyével.

A törvényszék a következőképpen alakult meg. Elnök: Millye Gyula, bírák: Simay és Grám Sándor, jegyző: Vajnovszky Vincze.

A vádat dr. Korn Alajos kir. alügyész terjesztette elő, a védelmet pedig Hegyessy Márton eszközölte.

Szücs Béla tizenhét rendű hivatali sikkasztással volt vádolva. A vezetése alatt álló községekben vitte véghez a dolgokat 1884. évtől 1892-ig.

Végre egy feljelentés folytán az alispáni hivatal megindította ellene a fegyelmi eljárást, melynek befejezte után Szücsöt állásától felmentették, az ügyet pedig áttette a törvényszékhez.

A tegnapi végtárgyalás alkalmával több tanut hallgattak ki a bűntügyre vonatkozólag, kik nagyobbára terhelő vallomást tettek.

Az ítélet kihirdetését holnapra halasztották el.

Törvényszünet a kir. ítélőtáblán. A helybeli kir. ítélőtáblán a 8 heti tartamu törvényszünet július hó 4-én veszi kezdetét. Ugyanis Ritók Zsigmond kir. ítélőtáblai elnök, továbbá Urbán Adolf, dr. Marienescu Athanas, Poyvár Dénes, Fráter Imre, Molnár Géza, Erdély Endre, Czveck Kálmán, dr. Imrik Péter, dr. Járossy Károly és Bócz Géza kir. ítélőtáblai bírák 8-8 heti, Nagy József és Kiss Rezső tanácsjegyzők pedig 6 illetve 4 heti szabadságukat július 4-én kezdik meg. A törvényszünet alatt az ugynevezett szüneti tanácsban Medvigy Mihály kir. ítélőtáblai tanácselnök fog elnökölni egy a büntető, mint a polgári tanácsban, melyekben Polchy Mór, dr. Gedeon László, Dobosy Lajos és Nagy Ferencz kir. ítélőtáblai bírák lesznek az előadók s illetve a szavazók. A jegyzői teendőket pedig dr. Dobozy György kir. albíró és Bónyi Gy. bírósági jegyző fogják végezni. A szünet alatt csupán csak hétfőn és kedden lesznek ülések.

A holnapi sajtó tárgyalás. A nagyváradai esküdszék holnap foglalkozik a Benka János szarvasi gimnásiumi igazgató által dr. Lanka György ellen indított sajtó perrel. A tárgyalás d. e. 9 órakor kezdődik. A szenzációs sajtó pör iránt általános érdeklődést tanúsítanak. A vádlottat dr. Márkus László, jeles nagyváradai ügyvéd fogja védeni.

Hivatalos közlemények.

A III. oszt. kereseti adólajstromok közszemlén. Nagyvárad város területén az 1896—1898. vagyis 3 évre eszközölt adókivetés óta újonnan keletkezett üzletek, iparok s egyéb haszonhajtó foglalkozások után 1897. évre felvett adókötelesekre nézve a kir. pénzügyigazgatóság 31060/II—897. számú megkeresésében áttett s minimális kiszámítási javaslattal ellátott III. oszt. kereseti adólajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz. 19. §-a értelmében 8 napi közszemlére vagyis folyó évi július hó 24-ik napjától július hó 1-ső napjáig bezárólag a városi adóhivatal 10-ik számú szobájába azon figyelmeztetés mellett tételnek ki, miszerint érdekelték a jelzett lajstromokban terhükre előírt kiszámításokat — ott megtekinthetik — s az őket vagy másokat illető javaslatokra nézve netaláni észrevételeket a fent kitett határidő alatt írásba foglalva a kir. pénzügyigazgatóságnál, később pedig az adókövető bizottságnál szóval megtehetik.

Figyelmeztetnek azonban az érdekelt adóköteles polgárok, hogy a javaslatokban megállapított minimális tételek csak is okmányolt

adatok alapján lesznek esetleg az illetékes fel-
szólamlási bizottság által leszállíthatók.
Nagyvárad, 1897. június hó 21-én.

Bordé Ferencz,
adóügyi tanácsos.

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

55.

Vilmos azt sem tévesztette el szem elől, hogy Leonorának most már nincs rá szüksége, sőt soha többé nem lesz, sőt még kívánja is, hogy eltávozzék. Leonora tudta, hogy Vilmos nem igen becsüli, de főleg attól félt, hogy Mac Dnnoly ur előtt nem fog úgy feltűnni hogy egyedül ő javította meg lányát ő képezte ki annyira.

Mikor Daisy megtudta, hogy Vilmos távozni készül, újra feléledt benne, a régi ördög. Kézi munkáját eldobta, tombolt lábaival ordított kiabált: «Nem akarom, nem akarom, Vilmos urnak itt kell maradnia, vagy Daisy megint vad lesz» — Leonora mellette állt, gunyos mosoly játszadozott ajkain.

Vilmos nagy fáradsággal a szoba azon szegletébe támolygott, hol a kézimunka feküdt, még nagyobb fáradsággal lehajolt, felvette, oda vitte neki, s e szavakkal nyugtáta át.

— Az adat Djawah (javai szokások) ismét előfőnnek?

Daisy alig vette magát észre, tüstént elhagyta dühe s a nélkül, hogy Leonorától szégyelte volna magát, Vilmos nyekába borult zokogva kérte.

— Édes Vilmos ur, ne menjen el, maradjon itt Daisynál vagy megyek én is, hogy atyját ápoljam. Daisy olvasgatni fog neki; főzni fog, theát orvosságot fog számára készíteni. Hadd menjek én is Ankeloóba.

Vilmosnak nagyon kellemetlen volt, hogy Leonora gunyos mosollyal nézte e jelenetet, tudta, hogy az mindent nevelésnek talál, tudta mint gondolkozik a felől mi az ő szívének nagyon is megindította, az ő jelenlétében egy szót sem szólt Daisy megnyugtására. Mikor azonban kiment elmondta neki, hogy mindkettőjüknek kötelességeik vannak; mennie kell Daisy pedig most bizonyítsa be, hogy javulása igazi, állandó. Engedelmeskednie kell Leonorának a tanulásban haladjon gyorsan, szabad idejében írjon majd neki is az ősszel vissza jő; így vigasztalta, karjait nyaka köré fonva, míg az a fejét mellére fektetve sirt.

— És akkor soha ilyenjelenetek elő ne forduljanak, mint a milyent most láttam, a régi Daisy meghalt, az újnak pedig az én kedves kis barátnőmnem pedig itt kell maradnia, úgy is mindég eszemben lesz, előttem fog állani mint most mint kedves illedelmes leány, nem mint vad furia, vagy egy vad Monjet (majom).

Daisy sirt is, nevetett is.

— Elmehelek majd egyszer a kisasszonnyal meglátogatni, mert ő is el fog talán egy kis időre menni?

— Majd meg lesz az is — felelt Vilmos — pedig épen nem gondolhatott arra, hogy drágalátos testvére atyja után vágyakozni fog — majd beszélék vele, és ha Daisy jó lesz, jól fog tanulni, Augusztusban Ankeloóba jöhet.

Ez egy pillanatra lecsendesíté Daisyt, ki mindent megígért Vilmos kezét megragadva, szeme közé nézve.

Az elváláskor nagyon sirt, maga Vilmos is meg volt hatva, mikor Daisy nyakába borult mintha szíve hasadt volna meg. Az állomáshoz Leonora kísérte ki.

— Isten veled Daisy, Isten vele! Áldjon meg a jó Isten édes gyermekem! A viszontlátásra! — kiáltott vissza míg a lépcsőn állott, s feléje integetett a míg csak látta.

— Milyen bolond ez a gyermek! szölt Leonorb megvetőleg, mikor pedig látta, hogy Vilmos ajkát harapdálja, hogy ura legyen érzelmeinek gunyos nevetéssel tette hozzá, — még csak az hiányzott, hogy te is elpityeredj! Ti férfiak olyan nagy gyermekek vagytok, ha egy kicsit hizelegnek mindjárt elasszonyosodtok.

— Engem is ezek közé számítsz? — felelt Vilmos éles hangon — ezt ugyan nem tettem többet nagyon jól tudja Daisy. Ha nevelőnője megnyerte volna, szívének, nem adta volna nekem.

— Nem volt rá időm, te mind lefoglaltad hangzott a csufolódó felelet.

— Csak arra az egyre kérlek Leonora, el ne rontsd megint a mi jót a gyermek szívébe ültettem nagy fáradsággal. Csak haladj a tanítással tovább, követni fog. Majdha eljősz vele Ankeloóba. . .

— Miért menjek? Apa egy miontával sem fog jobban aludni, ha engem lát, mint különben.

Aztán meg otthon semmiesetre sem fogok lakni, legfeljebb a vendéglőben rendeztetek be két szobát.

— Jó Prada! Jó! A mi Mac Dunoly kis asszonynak jó lesz, nem lesz inyére nevelőnőjének.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K

A tatai királynapok.

Bécs, június 28. (Saját tud. távirata.)
Görgey ezredes, a testőr század parancsnoka és több udvari tisztviselő Tatára utaztak, hogy ő Felsege és Vilmos császár fogadása ügyében a szükséges intézkedéseket megtegyék.

A 16-ik §.

Budapest, június 28. (Saját tud. távir.)
A «Hamburger Courir» legutóbb jelentette, hogy a budapesti kormánycörök az országgyűlés feloszlatásának tervével foglalkoznak.

A sziámi király Bábólnán.

Budapest, június 28. (Saját tud. távir.)
Chulalongkorn sziámi király Bábólnán ma meglátogatta a világhírű ménest, s itt a király udvari ebédet adott.

Tarnóczy felmentve.

Budapest, június 28. (Saját tud. távir.)
Tarnóczyt a törvényszék a terhére rótt sikkasztás alól felmentette.

Ujabb zendülés.

Ujvidék, június 28. (Saját tud. távirata.)
A munkások itt annyira forronganak, hogy a kitörés minden pillanatban várható. Ujabb egy század gyalogság érkezik.

Francia tiszttek a bolgár hadseregben.

Budapest, június 28. (Saját tud. távir.)
A bolgár kormány a bolgár flotta szervezése és a bolgár legénység kiképzése céljából egy hajóhadnagy és 3 tengerésztisztből álló bizottságot küldenek Bulgáriába Franciaországból.

Megint viczinális.

Budapest, június 28. (Saját tud. távir.)
Mint hiteles forrásból tudjuk, a Veszprém-Dombrova között épült viczinális vasut építése körül felmerült visszaélések tárgyában heves interpelláció várható.

Nagy katasztrófa.

Lemberg, június 28. (Saját tud. távirata)
Az a borzasztó vihar, mely csaknem az egész Galiczián átvonult, s a városokat és falvaka nagyobb vízzel borította el, tegnap éjjel óriási szerencsétlenségnek lett előidézője Lemberg közelében. A Lemberg felé haladó személyvonat ugyanis Kolomea és Turka között a teljesen lesüppedt pályatestről lezuhant a folyóvizbe s a lokomotív és a személyszállító kocsik nagy része elmerült a folyóban. Az utasok közül 11 meghalt, 28 pedig életveszélőesen megsebesült.

A görög-török fegyverszünet.

Athén, július 28. (Saját tud. távirata.)
A török hadsereg az Agroszha hegység lejtőjén több hadállást megszállott, miáltal az ellenségeskedés esetleges folytatásával a görögök visszavonulásának útját állhatják.

KÖZGAZDASÁG.**Teendők a gyümölcs értékesítés terén.**

Az amerikai gyümölcs versenye mind nagyobb mérvet ölt, úgy hogy már is gyümölcstermelésünknek egész létalapját megtámadta. Csúpan arra a körülményre kell utalnunk, hogy Amerika exportképességét nem csak a mi kiviteli államainkra nézve terjesztette ki, hanem ez év folyamán már Budapestre is érkezett nagyobb szállomány amerikai alma, mely a hazai gyümölcscsel szemben versenyképesnek bizonyult. A bécsi és a berlini piacon pedig az amerikai alma rendes fogyasztási cikk. Az Amerika veszedelmes versenyképességének titka első sorban is az olcsó szállítási díjakban rejlik, a mennyiben pl. New-Yorkból a fuvardíj a Németországba szállított gyümölcs után métermázsánként nem több, mint 3 frtot tesz ki. Ugyanez az összeg Magyarországon, gyorsárúszállítás mellett már 600 kilométer távolságnál terheli a gyümölcsöt. Hozzájárul ehhez az, hogy az amerikai gyümölcscsel szemben Európa védvama általában igen gyenge, nekünk pedig védvámunk egyáltalán nincsen. Végre az amerikai előnyben van felettünk azért is, mert csak egy két kipróbált fajtát termel; egész dominiumok vannak, melyeken 10.000—20.000 ugyanazon fajta almafa gyümölcsözik; nálunk egy-egy kert sincs, a hol legalább 10—20 fajtát ne találunk. Mindent egybevetve, Amerika előnye éppen elegendő arra, hogy teljesen a nyakunkra nőjön és csodálatos, úgy látszik, mintha ezzel a veszedelemmel mit sem törődne. Kétségtelen pedig, ha nem igyekezünk védekezni, gyümölcsterme-

lésünk jövedelmezőségének sorsa mihamar eldőli. Feladatunk mindennek előtt az — és ez állami feladat, — hogy gyümölcskereskedelmünk kifejlődését a vasuti díjtételek leszállításával elősegítsük, mert ma távolabb fekvő vidékek egymásközött sem cserélhetik ki gyümölcslestermelésüket haszonnal.

Szervezni kell aztán a gyümölcs kereskedelmet is. Ez irányban az O. M. G. E. már megtette a kezdeményező lépést, a mennyiben a vidéki érdekeltség bevonásával megállapította azon módot és eljárást, a mely szerint a gyümölcstermelő gazdák szövetkezettel igen egyszerűen szervezhetőnek gyümölcstermékük értékesítése céljából. Az értékesítés feladatát a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete vállalta el, mint központ, a mely a vidéki szövetkezetek gyümölcsét a központi vásárcsarnok ntján értékesíti s szükség szerint kiviteli piacot is szerez. A megszállva tartott kiviteli piacokon való térfoglalás méltó, szükséges és nehéz feladat arra, hogy a szövetkezetnek ezirányú akcióját a földmivelési kormányzat is teljes jóindulattal támogassa. A gyümölcsértékesítő szövetkezetek tervezetét az O. M. G. E. minden érdeklődőnek készséggel rendelkezésre bocsátja; ez alapon már ez évben megalakulhatnak a szövetkezetek, a melyek a maguk szervezetében hathatós segélyre lehetnek a gazdáknak. Ez a szövetkezés azonban még nem fordítja el tőlünk az amerikai verseny veszélyét. Tisztában kell lennünk azzal, hogy friss gyümölcsünk legtöbbjére a kiviteli értékesítésnél jövő nem vár. Az ipari feldolgozásra kell mindinkább áttérnünk. E téren is a szövetkezeti tevékenységre vár a feladat nagyobb részének megoldása, azonban az államnak is fokozott mértékben a termelők segítségére kell sietnie, nemcsak az ipari vállalatok felkarolása, gépek kiosztása révén, hanem egyúttal minden beható eszközzel oda kell hatnia, hogy vidékenként csak néhány helytálló fajta legyen a termelés anyaga; e nélkül a gyümölcstermelésnek nincs racionális jelentősége.

Milliók forognak koczán. Ha erre a kérdésre kellő figyelmet nem fordítunk s idejekorán hozzá nem látunk a tettekhez, akkor ma-

holnap a gyümölcstermelés is azon termelési ágak közé lesz sorozandó, a melyek jövedelmezőségüket veszítették: és a magyar gazdaság zsebe ismét megkönyebbül néhány millió forinttal.

Teljes ülés a kamarában. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara a folyó évi június hó 30-án szerdán délután fél 3 órakor saját helyiségében ülést tart.

A »Közuti vasut« rendkívüli közgyűlése. A nagyvárad közuti vasut r. t. c. jövő hónap elején rendkívüli közgyűlést tart, melynek egyedüli tárgyát az fogja képezni, hogy a társaság a felett határozzon, vajjon hozzákezdjen-e és mikor a nagyvárad villamos vasut építéséhez. A vasut finanszírozásához — mint értesülünk — Budapestről már több intézet tett ajánlatot, hogy nagyobb összeget bocsát rendelkezésre, mivel meg vannak győződve a vállalat busás jövedelmezőségéről. — Az villamos árfejlésről a nagypiaczi téren lesz s állítólag egy év alatt elfog készülni.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.**Ma két előadás.**

Bérlet 56-ik szám.

Bérlet 56-ik szám.

Páros.

Páros.

Nagyvárad, 1897. évi június 28-án,
az arad-nagyvárad színtársulat által.

Bérletszünet.

Bérletszünet.

Délután fél 4 órakor, félhelyárral:

NŐEMANCIPACZIÓ.

Eredeti énekes bohózat 3 felvonásban. Irta Szigeti J.

Kezdeté délután 4 órakor, vége 6-kor.

Este:

Mérsékeltlen felemelt helyárral.
Jászay Mari urnő felléptével.

S t u a r t M á r i a.

Tragédia.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.**Ritka alkalom olcsón vásárolni.**

5000 darab finom nyulszőr kalap minden színben, darabja ezelőtt 4 frt, most csak 1 frt 25.

NÁDOR L. és TÁRSA

czipő és uridivat üzletében Zöldfa-utca

Legnagyobb raktár

férfi- női és gyermek czipőkben

meglepő olcsó árak.

Torna czipők fekete és barna színben gumi és bőr talppal deákok részére előnyös árban.**Kerékpárosok részére** Triko ingek, harisnyák czipők és sapkák nagy választékban raktáron vannak.

A nyári idényre legújabb kalapok, nyakkendők, francia batist satin és selyem ingek, gallérok. Selyem és bőr keztyük. Batist és vászon zsebkendők — harisnyák. Illatszer, pénz és szivartárczák, esőernyők, séta botok stb. a legnagyobb választékban és legjutányosabb árban.

Nádor L. és Társa

uri divat üzletében.

Felülmul!

Minden eddig létezőket

Flegman Ármin

zöldfa-utczai női divatkereskedő

leszállított árjegyzéke:

Mosó voilok ezelőtt 28. 35. 40. most **15. 17. 19.**

Ruhaszövetek ezelőtt 80. 120. 180. most **25. 40. 85.**

Fekete ternò ezelőtt 100. 150. 200. most **45. 84. 105.**

1 vég legkitünőbb vászon ezelőtt 14 frt, most 7.20.

1 vég jó vászon ezelőtt 6 frt, most 2.75.

1 vég legfinomabb chiffon ezelőtt 10 frt most 5.10.

Szőnyeg, függöny, ágyterítők félárban

1000 drb női felöltők u. m. kabátok, gallérok, köpenyegek

ezelőtt 9. 12. 16. 20. 30 frt

most 1. 2. 3. 5. 8 frt

Bélésneműek diszek minden elfogadható árban

Férfi és női fehérneműek kiárusítása

193-5-10 **m i n d e n á r b a n.**

Kalotaszegi mintázott és sima vásznak 11. 14. 18. 24 kr.